Стенограммы

XIV Рийгикогу, II Сессия, Очередное пленарное заседание

Вторник, 17.12.2019, 10:00

Отредактированная

10:00 Istungi rakendamine
1. 10:06 Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu (97 SE) teine lugemine
2. 10:51 46 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue umbusalduse avaldamiseks siseminister Mart Helmele
3. 11:22 Ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu (118 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Tere päevast, austatud Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu II istungjärgu 12. töönädala teisipäevast istungit. Algatuseks on võimalik üle anda eelnõusid ja arupärimisi. Kaja Kallas, palun!

10:02 Kaja Kallas
Hea istungi juhataja! Lugupeetud kolleegid! Avaldame umbusaldust Eesti Vabariigi siseministrile Mart Helmele seoses Soome peaministri Sanna Marini vastase isiklikuga rünnakuga. Siseminister on oma sõnakasutusega kahjustanud Eesti-Soome suhteid ja Eesti riigi mainet, alavääristanud naisi ja teistsuguse sotsiaalse taustaga inimesi. Mart Helme käitumine näitab ühemõtteliselt, et ta ei sobi kandma valitsusliikme vastutust. Aitäh!

10:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Andres Metsoja, palun!

10:03 Andres Metsoja
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Head külalised! Eile pidas riigikaitsekomisjon aru ja otsustas konsensuslikult algatada Riigikogu liikme staatuse seaduse § 19 muutmise seaduse eelnõu. Selle eelnõu eesmärk on seada igale riigikaitsekomisjoni liikmele kohustus esitada julgeolekukontrolli läbiviimise eelduseks olevad dokumendid kahe kuu jooksul alates tema määramisest riigikaitsekomisjoni liikmeks. See muudatus tagasiulatuvalt midagi kaasa ei too, sest 18. novembri seisuga on kõik tänased riigikaitsekomisjoni liikmed vastavad dokumendid esitanud. Aga kuna XII Riigikogu koosseis on teinud ettepaneku, et kõik riigikaitsekomisjoni liikmed peaksid läbima julgeolekukontrolli, ja sellesse on sisse kirjutatud "mõistliku aja jooksul", siis leiab tänane riigikaitsekomisjon ühiselt, et "mõistlik aeg" tuleb tuleviku jaoks sisustada, et kõik saaksid sellest ühtemoodi aru, kui asuvad tööle riigikaitsekomisjonis, ja et riigikaitsekomisjoni toimimine oleks võimalikult kiiresti tagatud. Aitäh!

10:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Rohkem eelnõude ja arupärimiste üleandmise soove ei ole. Olen vastu võtnud ühe umbusaldusavalduse eelnõu ja ühe seaduseelnõu. Riigikogu juhatus menetleb neid vastavalt kodu- ja töökorra seadusele.
Head kolleegid, palun kohaloleku kontroll!
Kohaloleku kontroll
Kohale registreerus 93 Riigikogu liiget, puudub 8.

1. 10:06 Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu (97 SE) teine lugemine

10:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme tänase päevakorra juurde. Tänane esimene päevakorrapunkt on rahanduskomisjoni algatatud Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu 97 teine lugemine. Ma palun ettekandjaks rahanduskomisjoni esimehe Aivar Koka.

10:06 Aivar Kokk
Hea juhataja! Head kolleegid! Rahanduskomisjon algatas Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu 97 ettevalmistamise teiseks lugemiseks. Meeldetuletuseks olgu öeldud, et esimene lugemine toimus 5. novembril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, 19. novembriks esitati üks muudatusettepanek ja selle tegi Riigikogu liige Jürgen Ligi. Ka Eesti Pangalt ja Vabariigi Valitsuselt tuli ettepanekuid. Komisjon arutas neid ettepanekuid 3., 10. ja 16. detsembril. 3. detsembri istungil osalesid Eesti Panga ja Vabariigi Valitsuse esindajad, kes tutvustasid eelnõu kohta esitatud arvamusi. 10. detsembri istungil langetas juhtivkomisjon eelnõu teiseks lugemiseks vajalikud menetluslikud otsused. 16. detsembri korralisel ja erakorralisel istungil täpsustas komisjon eelnõusse teha kavandatavaid muudatusi.
10. detsembri istungil langetas komisjon järgmised konsensuslikud otsused: teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda k.a 17. detsembril, teha ettepanek eelnõu teine lugemine katkestada – kui küsitakse, miks katkestada, siis põhjuseks on nõue, et kõigist Eesti Panga seaduse muudatustest peab teavitama ka Euroopa Keskpanka, ja kui me oleme sealt vastuse saanud, siis saame selle eelnõuga edasi minna – ning teha ettepanek määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 6. jaanuar 2020.
3. detsembri komisjoni istungil osales Eesti Panga esindajana õigustalituse jurist Meelis Mark ja Vabariigi Valitsuse arvamust eelnõu kohta tutvustas Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja Thomas Auväärt. Meelis Mark tutvustas Eesti Panga arvamust Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta ja märkis, et Eesti Pank sooviks, et eelnõu oleks õigusselgem. Algatatud eelnõu jätab lahtiseks eelkõige selle, kas Eesti Panga Nõukogu koosseisu nimetavad fraktsioonide esindajad on fraktsioonide liikmed või muud fraktsioonide huve esindavad isikud. Neid teemasid arutati küsimuste-vastuste vormis ja komisjon tegi konsensuslikult eelnõusse parandused, mis ma loeksin ette.
Kõigepealt, Eesti Panga Nõukogu esimehe võib ametisse nimetada kuni kaheks järjestikuseks ametiajaks ja Eesti Panga Nõukogu liikme võib ametisse nimetada kuni kahte järjestikusesse nõukogu koosseisu. Kolmas muudatus on see, et Eesti Panga Nõukogu liikmed nimetab ametisse rahanduskomisjoni ettepanekul Riigikogu. Neljandaks, Riigikogu fraktsioon esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel fraktsiooni registreerimisest alates vastavat fraktsiooni Eesti Panga Nõukogus esindava Riigikogu liikme nime koos tema kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et ta vastab käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele. Eesti Panga Nõukogu esimees esitab rahanduskomisjonile hiljemalt nelja kuu möödumisel tema ametisse nimetamise otsuse jõustumisest alates valdkonna asjatundjatest Eesti Panga Nõukogu liikmekandidaatide nimed koos nende kirjaliku nõusoleku ja kirjaliku kinnitusega, et nad vastavad käesolevas seaduses Eesti Panga Nõukogu liikmele sätestatud nõuetele. Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole Riigikogule nõukogu uue koosseisu kandidaate seaduses nimetatud tähtajaks ja viisil esitanud või kui nõukogu koosseisu kandidaatide nimekiri ei leia Riigikogu enamuse toetust, nimetab Riigikogu rahanduskomisjoni ettepanekul nõukogu uue koosseisu, arvestades kõnealuses seaduses sätestatud nõudeid. Eesti Panga Nõukogu koosseisu volitused algavad siis, kui jõustub nõukogu valdkonna asjatundjatest liikmete nimetamise otsus, ja lõpevad siis, kui lõpevad Eesti Panga Nõukogu esimehe volitused. Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused algavad siis, kui jõustub tema nõukogu liikmeks nimetamise otsus, ja lõpevad siis, kui tema Riigikogu liikme volitused peatuvad või lõpevad. Eesti Panga Nõukogu liikme volituste lõppemisel pikenevad nõukogu liikme volitused seniks, kuni jõustub tema asemele nõukogu uue liikme nimetamise otsus. Riigikogu koosseisu volituste lõppemisel pikenevad Riigikogu liikmest Eesti Panga Nõukogu liikme volitused seniks, kuni jõustub Riigikogu uue koosseisu liikmete nõukogusse nimetamise otsus. Eesti Panga Nõukogu on otsustusvõimeline siis, kui istungist võtab osa üle poole nõukogu liikmetest.
Olulised on ka redaktsioonilised rakendused. Enne käesoleva seaduse vastuvõetud redaktsiooni jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu esimehe volitused lõpevad tema volituste tähtaja

lõppemisel. Enne käesoleva redaktsiooni jõustumist nimetatud Eesti Panga Nõukogu liikmete volitused pikenevad seniks, kuni jõustub vahetult käesoleva redaktsiooni jõustumise järel nimetatava nõukogu uue koosseisu nimetamise otsus. Käesolevas redaktsioonis sätestatut kohaldatakse Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete suhtes, kes nimetatakse ametisse pärast käesoleva redaktsiooni jõustumist. Käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal ametis olev Eesti Panga Nõukogu esimees loetakse ametisse nimetatuks esimeseks ametiajaks. Käesoleva redaktsiooni jõustumise ajal Eesti Panga Nõukogu liikme ülesandeid täitev nõukogu liige loetakse nimetatuks nõukogu esimesse koosseisu käesoleva seaduse tähenduses. Riigikogu fraktsioon esitab käesolevas seaduses nimetatud andmed ja ka Eesti Panga Nõukogu esimees esitab vastavad andmed üks kuu pärast selle seaduse jõustumist. Kui Eesti Panga Nõukogu esimees ei ole esitanud käesoleva seaduse § 8 lõikes 1^2 nimetatud andmeid seaduses nimetatud ajaks või kui nõukogu uue koosseisu kandidaatide nimekiri ei saa Riigikogu enamuse toetust, nimetab Eesti Panga Nõukogu liikmed rahanduskomisjoni ettepanekul Riigikogu. Aitäh!

10:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile on ka küsimusi. Jürgen Ligi, palun!

10:13 Jürgen Ligi
Aitäh! Selle eelnõu ajend oli ju see, et Riigikogu jäeti panga nõukogu määramisest kõrvale, aga nüüd kukkus välja nii, et seda eelnõu valmistas ette Riigikogu eestseisus. Rahanduskomisjon pidi nuputama, mida tegelikult eestseisuses arutati, ja nüüd peab Riigikogu kuulama omakorda seda pikka kirjeldust. Öelge, milline ettekirjutus Riigikogule on tehtud. Kui pikk see on võrreldes senise eelnõuga? Kas selle maht on enam-vähem sarnane või on see varasemast pikem? Kas Riigikogu õigused on laienenud või kitsenenud?

10:14 Aivar Kokk
Aitäh, Jürgen, hea küsimuse eest! Aga ma pean sulle kurbusega tunnistama, et need ettepanekud tegi sama komisjon, kus sina oled, rahanduskomisjon, ja eile me tutvustasime neid ettepanekuid ka juhatuses ja vanemate nõukogus. Selle seadusega antakse Riigikogule selgelt suuremad volitused nii nõukogu liikmete määramisel kui ka otsustamisel, sest Eesti Panga üle teostatakse parlamentaarset järelevalvet. Sellepärast on siin ka kirjas, et fraktsioonid esitavad oma esindaja nõukogu liikmeks – ja väga selgelt just fraktsioonid, sest mitte parteid ei teosta järelevalvet Eesti Panga üle, vaid Riigikogu. Järelevalve toimub Riigikogu fraktsioonide kaudu.

10:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soov avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu kohta on esitatud ka muudatusettepanekud – viis muudatusettepanekut – ja me vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud Riigikogu liige Jürgen Ligi. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta see arvestamata. Teise muudatusettepaneku on esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Kolmanda muudatusettepaneku on esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Neljanda muudatusettepaneku on samuti esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Ja viiendagi muudatusettepaneku on esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud, juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 97 teine lugemine katkestada. Teine lugemine on katkestatud ja määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 2020. aasta 6. jaanuari kell 17.15.
Head kolleegid, sellega oleme tänase esimese päevakorrapunkti läbinud ja saame edasi minna. Austatud Riigikogu! Vabariigi Valitsus soovib, et tänasel istungil arutataks 46 Riigikogu liikme esitatud kirjalikku nõuet avaldada umbusaldust siseminister Mart Helmele. Seega, tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 56 lõike 1 punktile 2 ja lõikele 2, on Riigikogu esimees täiendanud tänase istungi päevakorda selle nõude aruteluga. See toimub teise päevakorrapunktina ehk pärast rahanduskomisjoni algatatud Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu 97 arutelu lõpetamist ehk pärast seda päevakorrapunkti, mille me just läbisime. Selleks, et saaksime seda umbusaldusavaldust arutada, võtan ma juhataja vaheaja 30 minutit, et kõigil Riigikogu liikmetel oleks võimalus umbusaldusavalduse tekstiga

tutvuda. Head kolleegid! Juhataja vaheaeg 30 minutit.
V a h e a e g

---

2. 10:51 46 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue umbusalduse avaldamiseks siseminister Mart Helmele

10:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Austatud Riigikogu ja head kolleegid! Jätkame tänase päevakorraga, juhataja vaheaeg on möödas. Tänane teine päevakorrapunkt on 46 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue umbusalduse avaldamiseks siseminister Mart Helmele. Ettekandjaks on Riigikogu liige Kaja Kallas ja sõna saab ka siseminister Mart Helme. Ma tutvustan lühidalt selle päevakorrapunkti menetlemist. Kõigepealt on umbusalduse algatajate esindaja sõnavõtt kuni 20 minutit ja siis tuleb ministri sõnavõtt, samuti kuni 20 minutit. Seejärel on igal Riigikogu liikmel võimalus esitada ministrile kuni kaks suulist küsimust, millele järgnevad fraktsioonide esindajate läbirääkimised. Lõpuks toimub lõpphääletus, mis on avalik. Ministrile on umbusaldust avaldatud siis, kui umbusalduse avaldamise poolt on Riigikogu koosseisu häälteenamus. Head kolleegid, läheme selle päevakorrapunkti menetlemise juurde ja ma palun ettekandjaks Riigikogu liikme Kaja Kallase.

10:52 Kaja Kallas
Head kolleegid! Juba teist korda oleme sunnitud avaldama umbusaldust siseminister Mart Helmele. Tundub, et seekord on Eestis solvatavad inimesed otsa saanud, mistõttu tuli minna Soome valitsuse ja sealse peaministri kallale. Ei tahaks Mart Helme ütlusi siin küll korrata, kuid stenogrammi ja ajaloo huvides pean seda siiski tegema. Oma pühapäevases raadiosaates teatas siseminister nimelt järgmist: "See, mis on nüüd juhtunud Soomes, no see ajab ikka ihukarvad püsti. See ajab ihukarvad püsti ja ma ütlen, et järgmine Soome peaminister on Jussi Halla-aho, sest midagi nii mõistusevastast, kui praegu Soomes toimub, ei ole seal ilmselt toimunud juba mitu sajandit. [---] Seda normaalset riiki püüab siin mõnigi erakond meil uppi keerata, et muuta Eesti samasuguseks. Nagu praegu nüüd selle Soome valitsuse ees saavad seisma ikka väga naljakad asjad. Ja ma tuletaksin meelde ikkagi Vladimir Uljanov-Lenini ütlust, et igast köögitüdrukust võib saada minister, või kuidas ta ütles. Nüüd me siis näeme, kuidas ühest müüjatüdrukust on saanud peaminister ja kuidas seal mõnestki teisest tänavaaktivistist ja harimatust inimesest on saanud samuti valitsuse liige. [---] Nüüd me siis tegelikult mingil määral võime näha, kuidas toimub punaste ajalooline kättemaks valgetele ehk siis punased, kes tahtsid juba siis Soome riiki likvideerida, on nüüd saanud võimule ja nüüd siis üritavad meeleheitlikult Soome riiki likvideerida, teha Soomest mingit sorti europrovintsi, mis kannab küll nime võib-olla territooriumina Suomi või Finland, aga mis tegelikult lohiseb täielikult selle n-ö fukuyamaliku ajaloo lõpu ideoloogilise filosoofia sabas."
Isegi kui väga tahaks, ei saaks kuuldut võtta tunnustusena Soomele, Soome valitsusele ja Soome peaministrile. Seda käsitlevad solvanguna nii Soome peaminister ise, Soome poliitikud, ajakirjandus kui ka lihtinimesed. Ja esialgu nägi selles solvangut ka Eesti valitsuse juht. On see kõik juhuslik? Kas Mart Helme alavääristas Soome riiki kogemata, kuuma peaga? Kas nüüd, kui on vargsi lastud käiku ebasiiras hädapärane vabandus, milles on palju rohkem kõiki teisi süüdistavat süüdimatut ülbust kui kahetsust ja arusaamist sellest, mis tegelikult on toimunud, kas tõesti nüüd võime kõik muretult selja taha jätta, nagu soovitab Jüri Ratas? Kas me tõesti usume, et kui peidame selja taha kõik need valed ja solvangud, mida Mart Helme on endale lubanud, siis pärast kõike seda näeme siseministrina inimest, kes ühtäkki hakkab austama nii meie sõprade, liitlaste kui ka Eesti enda väärikust? Kas me tõesti peame Isamaa esimehe soovituste järgi suhtuma Mart Helmesse nii, nagu suhtutakse Venemaal Vladimir Žirinovskisse – klouni, keda keegi enam tõsiselt ei võta? Aga hea kolleeg! Žirinovski ei kuulu Venemaa valitsusse. Isegi Venemaal hoitakse Žirinovski-sugused räuskajad valitsusest eemal. Kas me tõesti siis ei mõtle sellele, et andes väga olulisel positsioonil olevale ministrile vaba voli ennast naeruvääristada, vähendame oluliselt nii Eesti valitsuse kui ka kogu Eesti riigi tõsiseltvõetavust ja seda üldse mitte ainult meie sõprade ja liitlaste silmis, vaid ka Eesti enda inimeste silmis? Me alandame Eesti riiki. Me võiksime siin üles lugeda Mart Helme poolsed Riigikogu liikmete ründamised, eri inimgruppide ründamised, solvangud paremale

ja vasakule, kuid leiame, et juba ainuüksi Soome valitsuse ja Soome peaministri Sanna Marini vastase isikliku rünnakuga on ta kahjustanud Eesti-Soome suhteid ja Eesti riigi mainet, alavääristanud naisi ja mõnitanud lihtsaid tööinimesi.
Lugupeetud Riigikogu liikmed! Me kõik siin saalis mõistame, miks Jüri Ratase valitsuse jaoks ei eksisteeri punaseid jooni, eriti olukorras, kus ohus on koalitsiooni püsimine. Aga me ei anna ju täna siin hinnangut ei koalitsioonile ega sellele valitsusele. Me räägime täna Eesti riigile ilmselgelt kahju teinud ministrist. Mart Helme ei ole sugugi esimene poliitik, kes ei sobi ministri ametisse või kes on loobunud sellest ise, aga kellel on võimekust juhtida erakonda. See ei ole meie otsustada. Mis aga kindlasti on meie otsustada, see on sõnum, mille me anname nii Eesti kui ka Soome rahvale oma riigi usaldusväärsuse ja tõsiseltvõetavuse kohta. Kahte asja korraga enam ei saa, ei saa usaldada ühtaegu Mart Helmet ja austada Eesti riigi väärikust. Tuleb valida väärikuse taastamise ja veel sügavamasse häbisse vajumise vahel. Eesti Vabariigi valitsuse liige ei saa olla inimene, kellel puudub vähimgi enesekriitika, kuid kes seevastu tunneb haiglaslikku viha kõige endast erineva, eelkõige naiste vastu. Ma väga loodan, et täna osutub siin saalis kõhklustest tugevamaks südametunnistuse ja vastutustunde hääl. Elu on korduvalt näidanud, et andes sõrme inimesele, kelle eesmärgiks on konflikte provotseerida ja neid eskaleerida, kaotad lõpuks käe – ja mitte ainult käe. Provokaatorile võib see parimal juhul olla mäng, rahvale ja riigile halvimal juhul eluküsimus, sest ükski plaan B ei korva kaotust, mille Mart Helme tegevus on Eesti julgeolekule Eesti ühiskonna sisemise lõhestamise ja välissõpradest järk-järgult isoleerimise läbi kaasa toonud. Eesti rahvas ei ole sellist mandaati andnud mitte ühelegi meist, mitte ühelegi ministrile. Seepärast ei näe me teist võimalust, kui avaldada siseminister Mart Helmele umbusaldust. Tänan!

11:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Nüüd ma palun ettekandjaks siseminister Mart Helme.

11:00 Siseminister Mart Helme
Austatud istungi juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Jaa, niisugune *déjà-vu* tunne on – süüdistused on samad, argumendid on samad. Argumendid on laest võetud. Eesti julgeolekut on kahjustatud? Ei saa küll kuidagi aru, et Eesti julgeolekut oleks kahjustatud. Ei ole küll kuskilt otsast näha, et mõned NATO liitlased oleks teatanud, et Eesti visatakse NATO-st välja. Soome saatkonna esindajad ei ole viselnud krampides, kuigi nende meelest peaks Eestis olema toimunud midagi niisugust, mis Soomet solvab, sunnib Soomet Eestist distantseeruma. Kõik need süüdistused on ju konstrueeritud, kõik need süüdistused on meedia suurel määral lansseerinud. Aitäh eriti Eesti Rahvusringhäälingule, mis tegelikult ei kuulu mitte selle ringhäälingu propagandistidele, vaid eesti rahvale, aga nad ei ole sellest aru saanud, vaid arvavad, et töötavad mingisuguses oma universumis. Aitäh teile kogu selle skandaali ülespuhumise eest! Muidugi jutumärkides "aitäh". Aga ükski puu ei kasva taevani, nii et ei lähe ka teil seal lõpmatuseni korda oma valesid tiražeerida. Aga see oli niisugune lüüriline kõrvalepõige. Ma tegelikult ei taha üldse olla täna siin niisugune – kuidas ma ütlen – kuri, sest meil on ikkagi jõuluperiood. On välja kuulutatud jõulurahu ja ma katsun sellest jõulurahust kinni pidada. Lükkan lihtsalt oma väikeses sissejuhatavas sõnavõtus ümber valed, mida siit puldist äsja öeldi.
Üks vale on see, nagu ma halvustaksin lihtsaid töötegijad. Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma arvan, et siin saalis on vähe neid, kes on nii palju sõnnikut visanud kui mina, kes on nii palju peenraid ja põllumaad kaevanud ja kündnud kui mina, kes on nii palju heina niitnud, kuhja pannud, loomadele ette tõstnud kui mina. Ma kardan, et siin ei ole selliseid inimesi, kes oleksid ehitanud nii palju maju kui mina, kes oleksid ise käsitsi tahunud palke, et oleks naturaalne, mitte kuskilt saeveskist tulnud, kes oleksid oma kätega ehitanud keldreid ja igasuguseid muid majapidamishooneid. Ma olen kõva töömees, kes ei löö risti ette ühegi töö ees, ja tean, mis on lihtne töö. Ma alustasin lihtsa tööga juba 14-aastase poisina, sest minu vanemad olid küll jõukad inimesed, aga ütlesid: "Poiss, et sa teaksid, mis on raha väärtus, hakkad sa juba maast madalast tööle." Ja ma olen maast madalast töötanud. Mind süüdistada selles, et ma ei tea, mis on lihtsa inimese elu, mind süüdistada selles, et ma alavääristan lihtsa töö tegemist, on lihtsalt naeruväärne. See on konstrueeritud ja see on propagandistlik ja ausalt öeldes peaks teil selle vale pärast häbi olema.
Nüüd naistest. Mina pidavat naeruvääristama, alavääristama naisi. Minu abikaasa istub seal taga pingis ja ma arvan, et ta võib teile öelda, et ma ei ole teda kordagi naeruvääristanud, alavääristanud, halvasti kohelnud. Ma arvan, et minu tütred võivad sedasama öelda – ma ei ole neid kunagi naeruvääristanud, alavääristanud, halvasti kohelnud. Ma võiksin teile laulda oma noorpõlvest nii mõnegi ilusa laulu, mis on

pühendatud kaunitele daamidele, kes on mulle meeldinud. Nii et ärge rääkige selliseid rumalusi mingisugusest naiste alavääristamisest. Ma ei jaga feministlikke, marufeministlikke seisukohti. Ma ei jaga mingisugust tõmblukupoliitikat, mingisugust kvoodipoliitikat, mille järgi inimesi peaks teatud ametikohtadele jaotatama soo alusel. Tõepoolest ei jaga! Kui see mõnele liberaalile tähendab naiste halvustamist, siis mõtlevad nad oma rikutuse tasemel.
Nüüd Soomest. Mitte kordagi ei ole ma alavääristanud ega solvanud soome rahvast. Palun tehke vahet! Kas ideoloogilisel erimeelsusel mõne valitsusega, mõne poliitikuga on otseselt midagi tegemist soome rahvaga? Ma arvan, et ma tunnen Soome ajalugu paremini kui enamik siin saalis viibijaid. Ja ma tunnen ka Eesti ajalugu. Kõik te teate, et 1918. aasta detsembris just jõulude ajal oli Eesti rinne murdumas. Eesti rinne oli Kehra all, Eesti rinne oli 30 km Tallinnast eemal. Ja siis tulid soomlased. Major Kalm ja major Ekström – kui ma nimesid õigesti mäletan – marssisid laevalt maha, tegid Raekoja väljakul piduliku paraadmarsi, läksid otse rindele ja tõid vabadussõtta murrangu. Kas te tahate öelda, et ma ei mäleta seda, et ma ei hinda seda, et ma ei ole kogu oma elu viimse hingetõmbeni soomlastele selle eest tänulik? Kui te seda arvate, siis te arvate väga valesti. Kas te arvate, et mina ei mäleta – aga siin saalis on küllalt neid, kes ei mäleta – seda, kuidas igale soomlasele tekkis 1980. aastate lõpul oma kodueestlane? Soome valitsus ei toetanud Eesti taasiseseisvumist. Paberid näitavad, et Soome tollane president, endine peaminister, ei olnud Eesti ja teiste Balti riikide iseseisvumise toetamise lainel. See on valitsus, aga mitte soome rahvas. Soome rahvas toetas Eestit, eesti rahvast igati, võttis eestlasi vastu, tegi neile kingitusi, tuli Eestisse, tõi midagi kaasa – kõige väiksemaidki asju, kohvipakke, ükskõik mida. Nad aitasid eestlasi, nad tundsid, et nüüd on see moment, kus nemad saavad omalt poolt anda väikese-väikese tõuke Eesti iseseisvumisele. Arvate, et ma ei mäleta seda? Alandame soome rahvast?Häbenege! Häbenege, sõbrad! See on vale!
Aga mis on tõde? Tõde on see, et ma ei saa olla nõus Soome praeguse valitsuse kursiga, tema ideoloogilise platvormiga. Seda on mul õigus öelda nii eraisikuna kui ka Eesti Vabariigi valitsuse liikmena, mis ei tähenda aga seda, et me peaksime Soomega tüli norima. Põhimõtteliselt olen ma kõik oma selgitused andnud. Põhimõtteliselt ei suhtu mina teisse nii, nagu üks siin ees pingis istuv isik, kes on nimetanud mind ja meie erakonna liikmeid postsovetlikuks saastaks. Meil on poliitilised erimeelsused – see on normaalne, vastasel korral oleksime ühes erakonnas. Aga kasutada selliseid sõnu? Millegipärast ei ole see kellelgi häirekella löönud, see on aktsepteeritav. See on kõikide nende jaoks, kes andsid allkirja minu umbusaldamiseks, täiesti aktsepteeritav. Teie ees on postsovetlik saast. Kui te suhtute minusse nii, no siis suhtute minusse nii. Mina teisse nii ei suhtu. Ma ei suhtu teisse niimoodi. Minu arvates olete te mu kolleegid Riigikogus. Meil on poliitilised erimeelsused – see on normaalne ja nii peabki olema, sest vastasel korral oleks meil ju ainult üks partei.
Nüüd, üks teine inimene on kirjutanud halvustavalt, kuidas ma töötasin marksismi-leninismi kirjanduse toimetuses ja ajakirjas Pioneer propagandistina. Järjekordne vale! Ma töötasin lühikest aega kirjastuses Eesti Raamat, kuhu mind oli suunatud ülikoolist, lahkusin sealt juba enne suunamisaja lõppu. Töötasin ajakirjas Pioneer kirjandusosakonna toimetajana ja toimetasin seal nii palju rahvusvahelist väärtkirjandust, kui see tollastes oludes võimalik oli. Jällegi, tehke endale selgeks asjad, mis toimusid juba enne teie sündimist siia maailma, ja ärge loopige propagandistlikke valesid! See ei tule poliitilise diskussiooni tervisele kasuks.
Ega mul teile muud öelda ei olegi. On ju päevselge, et teie, sõbrad, tahate seda valitsust kukutada. Te kujutate ette, et ainult teie juhtimisel on Eestil hea elada. Võib-olla teil on hea elada, aga Eestil mitte. Ma ütlen teile, kulla sõbrad – teile siin ja teile siin –, et te olete nagu Bourbonid, kes pärast restauratsiooni tulid võimule ja ei osanud võimuga mitte midagi paremat teha kui seda, mida nad olid teinud enne. Selle kohta öeldi nendel puhul, et nad ei ole midagi unustanud ja nad ei ole midagi õppinud. Ma näen, et teiegi pole midagi unustanud, aga te pole ka midagi õppinud. Ja nüüd te arvate, et tulete uuesti võimule Eesti põlve uueks looma. Te tulete täpselt sedasama peenhäälestust ja stagnatsiooni tegema, mida te siiani olete teinud. Eestil on parem ilma teieta. Te ei mõista ühte kõige olulisemat asja: maailm on sisenenud uue poliitika paradigmasse ja seda esindan mina. (Aplaus.) Aitäh! Tunnustav aplaus sotsiaaldemokraatidelt, kes samuti tahaksid ükskõik missugusesse valitsusse ja ükskõik missuguste põhimõtete hinnaga.
Sõbrad! Jõulud lähenevad. Sööme piparkooke, joome hõõgveini ja tunneme elust rõõmu. Aga ma arvan, et teil on nüüd hulgaliselt mind solvavaid küsimusi.

11:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on tõepoolest terve rida küsimusi. Marko Mihkelson, palun!

11:11 Marko Mihkelson
Aitäh, hea koosoleku juhataja! Lugupeetud umbusaldatav! See, mida te räägite, on muidugi ülimalt piinlik. Jälle te seisate meie ees nagu patustanud sarikiusaja, kes teab, et ta on karistamatu. Te teate ette, et teie koalitsioonikaaslased suruvad taas alla oma südametunnistuse ja vastutuse Eesti eest ning annavad teile uue võimaluse Eesti rahvuslikke huve kahjustada. Te olete toonud Eesti välispoliitikasse, rahvusvahelisse kuvandisse matslikult ärpleva kakleja mentaliteedi. Te olete suursaadik, selle tiitli andis teile 1995. aastal president Lennart Meri. Ilmselt täna teeks suure Soome sõbrana tuntud Lennart Meri omalt poolt kõik, et see tiitel teilt tagasi võtta. Mul ei ole teile ühtegi küsimust, teilt ei ole mõtet midagi küsida. Küll aga on mul teile üks konkreetne soovitus: lõpetage Eesti häbistamine ja astuge oma kohalt tagasi!

11:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Head kolleegid! Ma tuletan meelde, meil on küsimuste voor, läbirääkimiste voor on pärast küsimusi. Raimond Kaljulaid, palun!

11:12 Raimond Kaljulaid
Suur tänu! Härra siseminister! Te ei ole paradigma. Tsirkuses nimetatakse seda ametit, mida teie peate, pisut teisiti. Aga mida ma tahan teie käest küsida? Sel nädalavahetusel solvasite te Soome peaministrit, aga sel nädalal jõudsite te väga ebaviisakalt käituda ka ühe teise naisterahvaga. Ma pean silmas Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanikku, kes soovis teilt küsida küsimust ja keda te käega tõrjusite. Väga ebamehelik, väga ebaväärikas käitumine. Mu küsimus on see, et kas te olete nõus siin ja praegu selle ajakirjaniku ees oma matsliku käitumise pärast vabandust paluma. Või siis, vastupidi, seda ajakirjaniku tõukamist te eile õhtul peaminister Ratasega šampanjaklaaside taga tähistasitegi, millest me kõik oleme näinud väga kõnekaid fotosid?

11:13 Siseminister Mart Helme
Ma ju ütlesin, et tuleb hulgaliselt süüdistavaid küsimusi. Vastus on lihtne: ei ole.

11:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Riina Sikkut, palun!

11:13 Riina Sikkut
Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Me kõik kuulsime, et tegelikult olete teie Eesti kõige kõvem töömees. See on väga tore. Viimastel päevadel on väga paljud inimesed jaganud infot kõigi nende huvitavate ametite kohta, mida nad on pidanud, ja seda on huvitav lugeda. Aga ma teeks ühe sammu edasi, sest mina valijana olen tegelikult alati soovinud, et riiki juhiksid inimesed, kes on teinud päris tööd ja kes teavad, mida tähendab väikese palgaga toime tulla, kes teavad, mida tähendab teenindaja ametikoht. Nii et see on väärtuslik. Millegipärast teie nädalavahetusel taunisite seda, et poemüüjast on saanud Soome peaminister. Kui te räägite paradigma muutusest, siis ma lihtsalt parlamendiliikmete harimise huvides küsiks nüüd, et milline võiks olla loetelu ametikohtadest, mille pidajad Eestis peaministriks ei sobi. Ja kas on võimalik ennast kuidagi rehabiliteerida – juhul, kui ollakse seda ametit pidanud –, näites ostes mõisa, ja siis kvalifitseeruda valitsusliikme ametikohale?

11:14 Siseminister Mart Helme
Kui teil on isu mõisa järele, siis võtke portaalid lahti, neid on praegu müügis päris hea hulgake ja mõni on päris odav. Võtke ja ostke need varemetesse jäänud mõisad, remontige ära, võtke pangalaen või tehke oma säästude abil, pange käed ise külge, nii nagu mina olen teinud, ja pole üldse probleemi. Saate ka mõisnikuks. Näed, ka siin istub üks mõisnik, kes praegu oma mõisa müüb. Ostke tema käest see ära, ta otsib ostjat. Aga küsimus oli töötegemise kohta. Ma ei ole ühtegi töötegijat halvustanud. Vastupidi, ma olen öelnud, et ma tunnustan seda, et sellisest madalast sotsiaalsest seisundist on õppimise abil ja tubli tööga võimalik kerkida poliitika tippu.

11:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Lauri Läänemets, palun!

11:15 Lauri Läänemets
Aitäh, hea eesistuja! Hea minister! Mul on teile selline küsimus, et kas te eelistaksite elada riigis, kus müüjannast saab peaminister, või pigem riigis, kus Kremli mõjuagendist saab siseminister. Ja et te mind valesti ei mõistaks, siis see küsimus ei olnud kuidagi mõeldud solvanguna, vaid ikka tunnustusena hästi tehtud töö eest.

11:15 Siseminister Mart Helme
Ma sellisele rumalale küsimusele lihtsalt keeldun vastamast.

11:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jürgen Ligi, palun!

11:15 Jürgen Ligi
Mart Helme! Kas meie peaminister ja Soome peaminister said valesti aru, et te tegelikult vabandasite nende ees? Tänane esinemine sunnib mind seda küsima.

11:16 Siseminister Mart Helme
Ma ei ole nende vestluse juures olnud. Ma ei tea täpselt, mida nad rääkisid, ma ei tea, kes millest ja kuidas aru sai. Aga ma veel kord ütlen, et see narratiiv on tekitatud ajakirjanduslike tõlgendustega ja valede rõhuasetustega. Kui te vaatate seda repliiki – see repliik puudutas Soome tulevikku ja minu väga selget erimeelsust vasakliberaalse agenda suhtes. See oli tegelikult fookuses, mitte mingisugune muu asi, nagu meie ajakirjandus on kilbile tõstnud. Meie ajakirjandus – ja teie korrutate siin kogu aeg sedasama – püüab fookust nihutada ning teeb seda väga teadlikult, täiesti selgelt poliittehnoloogiliselt, et mind kahjustada ja häbistada. Aga ma arvan, et see ei tule välja.

11:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Indrek Saar, palun, protseduuriline küsimus!

11:17 Indrek Saar
Mul on tõepoolest protseduuriline ettepanek. Arvestades, et siin saalis viibib lisaks juba karastunud poliithuntidele ja ajakirjanikele ka hulk noori inimesi ja Mart Helme tõepoolest ei saa aru, kuhu ta valitsuse liikmena on sattunud, kahjustades iga oma järgmise vastusega Eesti valitsuse mainet, Eesti riigi mainet ja Eesti riigi huve ning mitte aktsepteerides elementaarseid viisakusreegleid, siis on mul ettepanek küsimuste küsimine lõpetada.

11:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
See oli tõepoolest protseduuriline ettepanek, aga juhatajana ma siiski jätkan vastavalt kodu- ja töökorra seadusele küsimuste ja vastuste vooru. Küsijatel on õigus esitada küsimusi, loodetavasti on need kultuursed ja piirduvad küsimisega, mitte ei seisne üksnes hinnangu andmises. Seega on mul küsijatele palve: olge küsimuste voorus küsijad, mitte ainult hinnangute andjad. Ma loodan, et minister püüab vastata heatahtlikult ja sisuliselt kõigile sisulistele kultuursetele küsimustele. Nii et läheme küsimustega edasi, kui neid on.
Aitäh, austatud minister! Riigikogu liikmetel teile rohkem küsimusi ei ole.

11:17 Siseminister Mart Helme
Suurepärane, aitäh!

11:18 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Avan läbirääkimised. Kas fraktsioonidel on soov avada läbirääkimised? Läbirääkimiste soovi ei ole ja me saame minna lõpphääletuse juurde.
Austatud Riigikogu, panen hääletusele siseminister Mart Helmele umbusalduse avaldamise. Palun võtta

seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Umbusalduse poolt hääletas 44 Riigikogu liiget, vastu oli 42 ja erapooletuid ei olnud. Riigikogu ei avaldanud siseminister Mart Helmele umbusaldust. Head kolleegid, sellega on tänane teine päevakorrapunkt läbitud.

---

3. 11:22 Ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu (118 SE) esimene lugemine

11:22 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Me saame edasi minna kolmanda päevakorrapunktiga, milleks on Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni algatatud ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu 118 esimene lugemine. Ma palun ettekandjaks Riigikogu liikme Priit Sibula.

11:22 Priit Sibul
Austatud Riigikogu aseesimees! Head kolleegid!

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid, tähelepanu!

11:23 Priit Sibul
Tutvustan teile Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ning Isamaa fraktsiooni algatatud ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu. (Hingeldab.) Vabandust! Pidin vahepeal jooksma.

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jah. Vabandust, austatud ettekandja! Urmas Kruuse, protseduuriline küsimus, palun!

11:23 Urmas Kruuse
Ettekandja hingeldab, ei ole võimeline teksti esitama. Järsku teeks viieminutilise pausi?

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Kuidas ettekandja ennast tunneb?

11:23 Priit Sibul
Ma saan hakkama.

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Saab hakkama.

11:23 Priit Sibul
Jah.

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Hästi, jätkame. Palun!

11:23 Priit Sibul
Sellel eelnõul on kaks eesmärki. Üks neist on tühistada apteekide pidamisega seonduvad omandipiirangud ehk selle eelnõu vastuvõtmise korral võib apteegi omanikuks olla ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, sh ravimite hulgimüüja, kellel on selleks tahtmine ning võimalused ja vahendid. Teine eesmärk on see, et suuremates omavalitsustes – asustusüksustes, kus on üle 20 000 elaniku – ei saa haruapteeke enam pidada, vaid need tuleb ümber korraldada üldapteekideks. Just nõnda on algatajad kirjeldanud seda eesmärki ka seletuskirjas. Pean tunnistama, et eelnõus on

ebaõnnestunud sõnastust ning sellest võib jääda ekslik mulje. Algatajal ei ole kindlasti vähimatki tahet üldapteekide nõudeid ja hulka haruapteekide arvel vähendada. Otse vastupidi. Nagu ma ütlesin, on algatajate eesmärk muuta suuremates linnades haruapteegid üldapteekideks. Seega peaks pärast eelnõu vastuvõtmist üldapteekide osakaal suurenema. Kui vaja, siis tuleb need muudatused kahe lugemise vahel sisse viia, et algatajate tahe oleks eelnõus ühemõtteliselt selge. Need on lühidalt kirjeldatuna eelnõu kaks peamist eesmärki.
Teadupärast on täna kehtivas seaduses 1. aprillil 2020 jõustuvad omandipiirangud, mille alusel saab apteegi omanik olla vaid proviisor. 1. detsembri seisuga vastab kõigile 1. aprillil 2020 jõustuvatele nõuetele – proviisori omand, hulgimüüja valitseva mõju puudumine ja suurtes linnades haruapteekide tegevuse lõpetamine – 180 apteeki ehk 36%. Nõuetele mittevastavaid apteeke on 318 ehk 64%. 498 apteegist on põhiapteeke 355 ja haruapteeke 143. Algatajaid sundis tegutsema olukord, kus kolme ja poole kuu pärast ei vasta *circa* 2/3 apteekidest seaduses sätestatud nõuetele. Kogu selle aja jooksul ei ole tehtud analüüse, kuidas kavatsetakse tagada olukord, et apteeke ei peaks sulgema, kuna need ei vasta kehtivas seaduses sätestatud nõuetele.
Üsna seaduse kehtimahakkamise alguses pööras Konkurentsiamet tähelepanu sellele, et seaduses nimetatud meetmed ei aita kaasa probleemide lahendamisele ning tekivad uued probleemid. Hoiatati nn tankistidest apteegiomanike tekkimise eest. 6. juunil 2018 ilmus Eesti Rahvusringhäälingu portaalis lugu "Ennustus sai tõeks: apteekide vormistamine tankistproviisoritele algas", milles öeldi: "Apteegireformi ohud, mille eest Riigikogu uut seadust vastu võttes korduvalt hoiatati, on realiseerunud. Sel kevadel hakati esimesi apteegilitsentse formaalselt proviisoritele ümber registreerima, ent vastloodud apteegiettevõtteid juhib üks ja sama advokaat, kes on seotud nii Leedu ravimihulgifirmade kui Leedu apteegiketiga Euroapteek."
11. juunil 2018 esitas Reformierakonna fraktsioon Riigikogu päevakorda eelnõu, mis hakkas kandma numbrit 656 ja mille eesmärgi sõnastas hea kolleeg möödunud aasta 24. oktoobril siin saalis peetud esimesel lugemisel järgmiselt: "Lühidalt öeldes on sellel eelnõul kaks suurt eesmärki. Esiteks, mitte piirata omandit. Ravimiturg on riigi poolt niigi ülereguleeritud ja ei maksa väga täpselt sätestada, kes võib olla ühe apteegi omanik. Seda piirangut ei peaks riik seadma. Riik seab piirangud, nagu ma ütlesin, sisseseadele, müüjatele, müügikohtadele ja hindadele. Omandipiirang kindlasti ei ole kuidagi põhjendatud. Selle eelnõu suur ja põhimõtteline lähtekoht on tegelikult Konkurentsiameti seisukoht. Konkurentsiamet on öelnud, et omandipiirang ei ole õigustatud. Täpselt samal seisukohal on ka Justiitsministeerium, kes on selle eelnõu kohta oma arvamuse kujundanud."
See eelnõu läbis parlamendis esimese lugemise ning langes menetlusest välja seoses Riigikogu mandaadi lõppemisega. Valitsus seda eelnõu ei toetanud, aga justiitsminister Urmas Reinsalu jäi eriarvamusele, temagi tugines oma argumentides olulises osas Konkurentsiameti seisukohtadele. Tsiteerin Konkurentsiameti 18. juuni kirja, millega nad toetavad Reformierakonna algatatud eelnõu ideed: "Alates vastuvõtmisest kuni tänaseni ei ole apteegireformi eesmärk selginenud, küll aga on saanud kinnitust, et üleminek proviisorite tegeliku kontrolli all olevatele apteekidele ning apteekide seotuse välistamine ravimite hulgimüüjatega on tegelikkuses äärmiselt keeruline. Lisaks kaasnevad apteekide võõrandamise nõude ja asutamispiirangutega kahtlemata teravad põhiõiguste riived, nagu on põhjalikult kirjeldatud ka käesoleva eelnõu seletuskirjas." Konkurentsiamet kirjeldab, et olukorras, kus apteekide sõltumatust hulgimüüjatest pole võimalik lõpuni kontrollida, on mõistlik ravimiseadust muuta ning konkurentsipiirang kõrvaldada. Tsitaat algab: "Täiendavalt soovime selgitada, et hetkel kehtiva ravimiseaduse § 42 lõike 5 kohaselt peab Konkurentsiamet Ravimiameti vastava taotluse korral hindama apteekide ja hulgimüüjate valitseva mõju kaudu seotust. Praktikas on osutunud see aga problemaatiliseks, sest valitsevat mõju on soovi korral võrdlemisi lihtne peita ning Konkurentsiametil puuduvad tõhusad võimalused ettevõtjatevaheliste varjatud seoste tuvastamiseks. Nii näiteks ei ole välismaistel konkurentsiasutustel kohustust abistada Konkurentsiametit tõendite kogumisel ravimiseadusest tulenevate järelevalvekohustuste puhul. Samuti puudub välismaistel ettevõtjatel igasugune kohustus esitada Konkurentsiameti nõudmisel teavet. Ka ei piisa olemasolevatest haldusmenetluslikest vahenditest (nagu teabetaotluse saamine ja seletuste võtmine) varjatud seoste tuvastamiseks ja tõhusa järelevalve saavutamiseks. Parem järelevalvepädevus tähendaks Konkurentsiametile jälitustegevuseks õiguse andmist, kuid selle saavutamiseks tuleks apteekide ja ravimite hulgimüüjate seotus kriminaliseerida, mis oleks äärmuslik samm ja osutuks kõnealuste omandisuhete vähest mõju arvestades ilmselgelt ebaproportsionaalseks."
Tsiteerin Konkurentsiameti kirja veel: "Konkurentsiamet on endiselt seisukohal, et proviisorapteegi

nõude vajalikkust ei ole tervishoiupoliitiliste ega muude argumentidega veenvalt põhjendatud ning selle reaalse rakendamisega seonduvad probleemkohad ei ole läbi mõeldud. On äärmiselt tõenäoline, et nii põhimõttelise ja valdavat osa turgu mõjutava muutusega kaasneks oht apteegiteenuse kestlikule osutamisele. Tegemist oleks ka vaba ettevõtlust oluliselt piirava regulatsiooniga. Nagu Konkurentsiamet on varasemalt välja toonud, peaks piirangu rakendamiseks suur hulk seaduse nõuetele mittevastavaid apteeke võõrandama proviisoritele. Samas ei ole teada, kui palju proviisoreid oleks ka tegelikult valmis hakkama ettevõtlusega tegelema ning kas soovijatel oleks olemas piisav finantsiline võimekus apteekide ostmiseks. Kui arvestatavat osa apteeke ei õnnestu proviisoritele võõrandada, tuleks vastavad tegevusload tühistada ja apteegid sulgeda, mis aga ei lähtu tervishoiupoliitika huvidest. Kõike eelnevat arvestades pooldab Konkurentsiamet piirangu kaotamist."
Ravimiseaduse praegusel kujul jõusse jäämisel käivitatakse sundvõõrandamise mehhanism ning tekitatakse olukord, kus eraomand jaotatakse väevõimuga ümber. See ei ole kindlasti eesmärk, mille poole me püüdlema peaks.
Head kolleegid! Andsin sissejuhatava ülevaate eelnõus püstitatud eesmärkidest ja põhjustest, miks me selle eelnõuni jõudsime. Loodan meeldivale koostööle ja olen valmis vastama eelnõu puudutavatele küsimustele. Aitäh!

11:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Teile on ka hulgaliselt küsimusi. Hele Everaus, palun!

11:32 Hele Everaus
Austatud eesistuja! Austatud ettekandja! Eelnõu ette valmistades olete selle üle eri osapooltega kindlasti väga põhjalikult arutlenud. Ennekõike 2015, kui seadus vastu võeti, oli üleval palju probleeme, mida kajastati ka rahvusvahelises pressis, ning Sotsiaalministeerium lubas situatsiooni igakülgselt analüüsida ja seaduse jõustumiseks vajalike tingimuste loomisele igakülgselt kaasa aidata. Minul ei ole õnnestunud konkreetseid andmeid Sotsiaalministeeriumi tegevuse kohta leida, välja arvatud see, mis oli siin sügisel – 100 000-eurone eraldis proviisorite organisatsioonile. Kas teie oskate juhatada, kust ma nende analüüside ja tegude kohta lugeda saaks?

11:33 Priit Sibul
Suur tänu küsimuse eest! Kahjuks pean ütlema, et mina ja ka algatajad oleme sama täbaras olukorras kui teie. Kui eelnõu 2015 vastu võeti, siis tõesti lubati analüüse. Neid analüüse ei ole tehtud. Kui ma meenutan aastatagust debatti siin saalis, siis ka toonane eelnõu ettekandja viitas sellele, et komisjonis oli nende analüüside kohta küsimus tekkinud, ja siis – mina ise ei olnud eelmise koosseisu ajal sotsiaalkomisjoni liige, sellepärast ma tuginengi suures saalis räägitule – ettekandja ütles, et neid analüüse ei ole tehtud või kui on, siis neid ei avalikustata. Nii et kahjuks pean tunnistama, et olime algatajatega sama täbaras olukorras kui teie. Neid analüüse sellisel kujul kahjuks tehtud ei ole ja meil tuli nendele probleemidele, mida me ühtviisi tajusime ja mõistsime, teha oma käe läbi selline tekst ja lahendus, nagu me kokku suutsime panna.

11:34 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Heljo Pikhof, palun!

11:34 Heljo Pikhof
Aitäh! Kõigepealt ma värskendaksin teie mälu. Enne seda, kui apteegireform käivitus, vaagiti kaks aastat Riigikogus üht- ja teistpidi, kuidas seda täpselt teha. Tehtud on ka analüüsid ja Tartu Ülikool on teinud isegi uuringu. Kõik need asjad on olemas ja täna ka kättesaadavad. Aga ma tahan öelda seda, et viis aastat tagasi kehtinud ravimiseadus oli vastuolus võrdsuspõhimõtete ja ettevõtlusvabadusega ning konkurentsi puudumine ravimiturul riivas otseselt patsientide huve. Sellele viitas Riigikontrolli audit, sellele viitas õiguskantsler ja ka Riigikohtul oli tehtud samasisuline otsus. Nüüd tahate te kõik täpselt vanale rajale tagasi pöörata. Minu küsimus on, et kas teie arvates polegi tegu huvide konfliktiga, kui hulgimüüja müüb oma laost iseenda apteegile endale sobiva hinnaga ja endale sobivas valikus ravimeid.

11:35 Priit Sibul

Tänan küsimuse eest! Võib-olla sain ma proua Everausi küsimusest valesti aru, aga mina rääkisin sellest analüüsist ja arutelust, mis pidid järgnema 2015. aastal seaduse vastuvõtmisele, mitte sellele eelnenust ega sellest, mis põhjustel 2014 ja 2015 selline eelnõu vastu võeti. Tõesti, need allikad, millele te viitasite – nii Riigikontrolli raport kui ka Tartu Ülikooli uuring –, need kindlasti olid olemas, aga mina pidasin oma vastusega silmas siiski seda, mis oleks pidanud 2015. aastal järgnema, ehk seda, kuidas täitevvõim oleks pidanud uurima, kuidas seadusandja tahet on võimalik rakendada. Oma sissejuhatavas tekstis viitasin Konkurentsiameti kirjale ja tõsi on see, et Konkurentsiamet kahjuks ei näe, et apteekide lahutamine hulgimüüjatest aitaks sellele olukorrale kuidagi kaasa. Esitasin tsitaadid Konkurentsiameti kirjast, mis viitasid sellele, et varjatud seosed võivad jääda. Neid on aga väga keeruline tuvastada. Konkurentsiamet on oma varasemates uuringutes viidanud ka sellele, et üksikud nõrgad apteegid tugevate hulgifirmade kõrval võivad turgu veelgi enam mõjutada ja et n-ö mitte-ketiapteekide olemasolu või see, kui need kuuluvad ainult proviisoritele või on väiksemad, võib tekitada veelgi keerulisema olukorra.

11:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Liina Kersna, palun!

11:36 Liina Kersna
Aitäh, hea eesistuja! Austatud eelnõu ettekandja! Lisaks Riigikogu liikme ametile peate te ka erakonna peasekretäri ametit ja nagu me teame, on erakonna peasekretäri üks ülesannetest erakonnale annetuste küsimine. Täna olete te meie ees justkui Riigikogu liikme müts peas ja kaitsete eelnõu, mis on otseselt ühe teie annetaja huvides. Kuidas teile tundub, kas selline käitumine, et olete nii peasekretär kui ka Riigikogu liige ja esitlete meile sellist eelnõu, on kooskõlas meie tänase Eesti poliitilise kultuuriga?

11:37 Priit Sibul
Aitäh, tänan küsimast! Ma arvan küll, et on. Ma olen täiesti veendunud, et asjad mitte ainult ei pea näima õiged ja ilusad, vaid nad peavad seda ka olema. Kuna kõik meie erakonna toetajad on kajastatud nii, nagu seadus eeldab ja ette näeb, siis mina mingit probleemi selles asjas ei näe ja mingit mütsi ma täna siin saalis ei kanna.

11:38 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Sõerd, palun!

11:38 Aivar Sõerd
Austatud juhataja! Austatud ettekandja! Ma olen siin Riigikogus töötanud mitu koosseisu ja see eelnõu mitte ainult ei näi halb, vaid ta ka on väga halb. Sellele viitab mulje, et selle eelnõu valmimisse on panustatud väljastpoolt Riigikogu. Mul on konkreetne küsimus. Siin on ainult 12 punkti. Punktiga 7 muudetakse kehtiva ravimiseaduse § 45: see ütleb seda, et alla 20 000 elanikuga asulas ei pea üldapteek enam olema lahti 40 töötundi nädalas. See kehtib näiteks Keila kohta. Mis eesmärgil see säte teil sinna kirja sai pandud ja mis on selle sätte eesmärk? Seletuskirjas selle kohta infot ei ole.

11:39 Priit Sibul
Aitäh! Nii nagu ma selle seaduseteksti üleandmisel ütlesin, ei ole ma veendunud, et seda ei saaks kuidagi paremaks teha. Kindlasti saab ja üheskoos oleme me selleks ka võimelised. Selles paragrahvis, mille te ette lugesite, on kirjas ju miinimum – mitte see, et apteegid ei tohi olla kauem lahti, vaid see, et nad peavad olema avatud vähemalt 40 tundi nädalas.

11:39 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jevgeni Ossinovski, palun!

11:39 Jevgeni Ossinovski
Aitäh! Austatud ettekandja! Algataja esindajana on mul teile küsimus. Komisjoni esimees Mölder ei oska öelda, kust see eelnõu tema laua peale sattus. Ilmselgelt ei olnud ta vähemalt eilse või üleeilse seisuga seda eelnõu lugenudki. Teie usutavasti olete lugenud ja äkki ka teate sellest rohkem. Ilmselgelt on sellesse eelnõusse sisse kirjutatud kõik tänaste suuromanike huve väljendavad punktid, välja arvatud

üks võrreldes sellega, mida nad avalikkusele pakkusid – ehk turulukku siin eelnõus küll ei ole, aga kõik muud suurärimeeste aastatepikkused huvid on siin ilusti väljendatud. Sellest tulenevalt on mul küsimus: kas te võiksite Riigikogu valgustada, kes on selle seaduseelnõu kirjutanud, ja kas te võiksite öelda, miks jäi esialgsest ravimiärimeeste eelnõust sisse lause, et selle eelnõuga võimaldatakse apteekidega seonduvat reformi jätkata, ehkki see täisulatuses tühistatakse? Mis on selle lauseosa, et võimaldatakse jätkata apteegireformi, tähendus?

11:40 Priit Sibul
Aitäh! Esiteks, nii nagu ma viitasin – kui me kaotame omandipiirangud, saavad apteeki pidada, nii nagu täna, kõik füüsilised-juriidilised isikud. Ma arvan, et avalikkus teab üsna hästi, et seda eelnõu valmistas ette väikene koalitsiooni töörühm, kus jõuti arusaamisele ja kokkuleppele nendes küsimustes ja faktides, mis siin eelnõus kirjas on. Eelnõu teksti aitasid meil kirja panna Keskerakonna fraktsiooni ametnikud.

11:41 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Hanno Pevkur, palun!

11:41 Hanno Pevkur
Aitäh! Hea ettekandja! Kuna te viitasite ka Reformierakonna eelnõule, siis korrektsuse huvides tuleb öelda, et need eelnõud on erinevad. Selles eelnõus, mille te esitasite, häirib mind kindlasti vähemalt kaks punkti. Üks on haruapteekide temaatika, mis on läbi käinud, ja teine on üldapteekide nõuete muutmine. Need on kaks sisulist teemat, mis ei pruugi ravimiturule hästi mõjuda. Teisalt, eks see küsimus, kellele apteek võib kuuluda, ongi põhimõtteline n-ö vaidluskoht – kas apteek peab kuuluma ainult proviisorile või võib see olla ka kellegi teise omandis –, aga nõuded, mille riik on kehtestanud, kehtivad. Pigem on mu küsimus see, et arvestades siin Riigikogus olevaid erinevaid arvamusi ning Sotsiaalministeeriumi ja ministri erinevat arvamust, siis kas te ei kaalunud seda, et eelnõu paremaks ettevalmistamiseks oleks töörühma pidanud kaasama ka opositsiooni ja Sotsiaalministeeriumi. Siis oleksime võib-olla tõesti saanud eelnõu, mis ka siin saalis oleks toetust leidnud.

11:42 Priit Sibul
Aitäh! Ma palun vabandust, kui minu tekst oli kuidagi eksitav. Kindlasti ei taha ma öelda, et see eelnõu ja Reformierakonna poolt aasta ja kaks kuud tagasi esitatud eelnõu on identsed. Oma sissejuhatavas tekstis ma pigem tsiteerisin neid kirjakohti, milles meie arusaamad on omandipiirangutega seonduva osas sarnased. Aga kindlasti on siin eriarvamusi. Ja see, millele te viitasite – ma ütlesin ka sissejuhatavas tekstis, et tõenäoliselt ei ole praegune sõnastus kõige õnnestunum. Eelnõu seletuskirjas on kõneldud sellest, et meie eesmärk on see, et suurematest linnades oleksid tulevikus ainult üldapteegid ja et haruapteegid kaoks nendest omavalitsusüksustest, kus on rohkem kui 20 000 elanikku, ehk Eesti suurematest linnadest. See, et siit on võimalik välja lugeda, justkui saaks üldapteeke haruapteegiks ringi teha, ei ole kindlasti olnud algatajate eesmärk. Kui see eelnõu esimese lugemise läbib, siis ma eeldan ja loodan, et suudame selle vea parandada, korrigeerida.

11:43 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Marika Tuus-Laul, palun!

11:43 Marika Tuus-Laul
Aitäh! Hea ettekandja! Pikka aega selle teemaga tegelenud inimesena näen ma apteegireformi tagasikeeramise taga väga selgelt hulgifirmade ja kettide ärihuve ning nendele veelgi parema positsiooni kättemängimist. See on tõesti ka minu meelest täiesti ühepoolne eelnõu, mis annab suuremad võimalused haruapteekidele ehk apteegilaadsetele toodetele, kus ei pea olema proviisorit, kus ei valmistata ravimeid ning kus on minimaalsed ruuminõuded ja lühemad lahtiolekuajad. Ma näen siin nende lõputu juurdetegemise võimalust kõikjal üle Eesti ja ma kardan, et need hakkavad välja sööma just neid maal asuvaid korralikke proviisorapteeke. See on väga suur oht. Ja ma küsin sedasama:

kes tegelikult ikkagi on selle eelnõu kirjutamise taga? Siin on palju niisugust, millest töörühma liikmed ka ise aru ei saa, eks ole, me oleme seda viimastel päevadel näinud. Kes on selle taga ja miks ikkagi ei kaasatud proviisorite esindusi?

11:44 Priit Sibul

Aitäh! Nii nagu te kirjeldate, teate te ise ühe osapoole tugeva toetajana, järjepidevalt proviisorapteekide eest võidelnud inimesena hästi, et ongi selge, et turul on väga erinevad segmendid, kellel on väga erinevad huvid. Ma siiski loeksin veel kord sellest Konkurentsiameti 18. juuni kirjast ette ühe koha, mis puudutab vertikaalset omandipiirangut. Siin kirjutatakse, et omandipiirangu lõplikul jõustumisel tekiks hulgimüüjatele suur hulk võrdlemisi väikseid proviisoritest kliente, kellest ükski ei omaks erilist läbirääkimisjõudu. Samuti on ennustamatu, mis saab sellistest hulgimüüjatest, kelle ärimudel on seni seisnud just oma apteekide keti varustamisel. Need on olulised aspektid ja enne viitasin ma ka sellesama § 42 lõike 5 muutmise võimalikule negatiivsele mõjule. Loomulikult on kõikide asjade muutmisega seotud teatavad riskid, aga meil teiega on väga selgelt ideoloogiline erimeelsus ja seda tuleb aktsepteerida nii minul kui ka teil.

11:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Helmen Kütt, palun!

11:46 Helmen Kütt

Austatud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Sotsiaalkomisjonis erakorralisel istungil seda teemat arutades tekkis küsimus, kas sotsiaalminister on nendel aruteludel osalenud. Seal selgus, et ta on kõikidel aruteludel osalenud, kuid tema seisukoht ei leidnud ilmselt toetust, sest minister arvas, et praegune reform peaks edasi minema ja jõustuma 1. aprillil. Sama arvab ka farmaatsiaprofessor Ain Raal ja väga palju teisi inimesi. Mul on selline küsimus: teie kirjutajatena olete muidugi asjatundjad, aga miks te kiusate ja karistate neid inimesi, kes elavad näiteks Viljandis, kus varsti kaob võimalus valmistada salve ja teha käsitsi ravimeid? Miks te seda teete?

11:47 Priit Sibul

Aitäh! See eelnõu kindlasti ei kiusa kedagi ja me kuulame spetsialiste. Nagu ma proua Marika Tuus-Lauli küsimusele vastasin, on huvid selles valdkonnas kindlasti erinevad ja kõikide huve, nagu me teame, ei ole hästi võimalik korraga realiseerida. Ma olen mitmel korral öelnud, sh sissejuhatavas kõnes, enne kui küsimusteni jõudsime, et algatajatel ei ole olnud vähimatki eesmärki Viljandist üldapteeke kaotada või asendada need haruapteekidega. Kui eelnõu praegune sõnastus, nagu ma ütlesin, on ebatäpne või sellist tõlgendust võimaldav – nagu me viimastel päevadel oleme kuulnud ja arvestades ka teie küsimust, siis kahjuks ta seda võimaldab –, siis tuleb sõnastust muuta, et algatajate tahe oleks selge.

11:47 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

11:47 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra Sibul! Mina ei ole kunagi olnud nõus sellega, mis viis aastat tagasi tehti. Selline riigipoolne omandisse sekkumine ei sobi. Aga iseasi on olukord, kui apteegi omanik on saanud ka erakondade omanikuks ja neile eelnõu menetlemisega ühel ajal raha andnud. Kuid öelge mulle, mille poolest erineb see eelnõu tollest eelnõust, mida meie siin aasta-poolteist tagasi kaitsesime. Miks te pidite hakkama üldapteekide ja haruapteekide nõudeid näppima? Ka sisulise poole pealt on mul väga raske teie eelnõu toetada.

11:48 Priit Sibul

Aitäh! Nagu ma viitasin, oli eesmärgiks – mis on ka 2015. aastal kirja pandud seaduses – haruapteekide hulka vähendada või need ümber teha. Aga kahjuks ei olnud selle seaduse jõustumisel vahepealsetel omanikel võimalik haruapteeke ümber formeerida – me tõenäoliselt kas ei märganud seda või ei pööranud sellele piisavalt tähelepanu –, kuna need apteegid ei vastanud teistele ravimiseaduses toodud nõuetele ehk need ei olnud proviisorite omad. 2015. aastast kuni tänase päevani ei olnud teiste

apteekide kui üksnes proviisorapteekide omanikel võimalik oma haruapteeke ringi teha ja see on ka põhjus, miks me arvasime, et peaksime eelnõusse sisse tooma haruapteekide teema ja selle, et suuremates linnades oleks apteegiteenus ühetaoline, nii et ükskõik, millisesse apteeki inimene sisse astub, teab ta, et seal valmistatakse ja n-ö segatakse kokku salve ja kõiki muid vajalikke ravimeid. Ma hea meelega tsiteeriks teid. Ühesõnaga, 2018. aastal, kui toimusid selle eelnõu läbirääkimised, ütlesite te nii: "Aga teie öelge, kes teid siis toidab, et te ei taha sellele eelnõule anda edasimineku luba". Vaat mina ka ei oska öelda, mida te sellega silmas pidasite, aga ma arvan, et see debatt on täna sama aktuaalne kui aasta tagasi.

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Riina Sikkut, palun!

11:50 Riina Sikkut
Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Ma jätkan samast kohast. Minu jaoks on arusaamatu, et kui eesmärgiks on ainult omandipiirangute kaotamine, siis miks mitte tullagi välja sellise lihtsa eelnõuga. Ei oleks teil seda sõnastuslikku segadust ja meie saaks algataja tahtest aru. Aga omandipiirangute kaotamise varjus tehakse tegelikult terve rida muid muudatusi ja – nagu kolleegid on tähelepanu juhtinud – kvaliteetne apteegiteenus, mille korral proviisor on apteegis kohal ja saab raviminõu anda, jääb püsima ilmselt viies Eesti suuremas linnas. Mujal Eestis läheb olukord inimeste jaoks palju halvemaks. Kui te ütlete, et see ei olnud algataja tahe, siis minu küsimus on, et kelle tahe see oli. Kelle tahet see eelnõu väljendab? Ja kui tegemist on ainult sõnastusliku segadusega, mida tuleb muuta – juhul kui siin on ainult üks hästi sõnastatud muudatus ja kõik ülejäänu on sõnastuslik segadus –, siis miks peab Riigikogu sellist eelnõu menetlema?

11:51 Priit Sibul
Aitäh! No ju siis on algatajate võimekus selline. Kui teil on parem eelnõu, siis võite alati selle sisse anda. Ka teie olite minister ja ma pean ütlema, et kahjuks ei olnud – nii nagu ma küsimustele vastates olen juba maininud – võimalik saada ministeeriumist analüüse, et oleksime parlamendi liikmetena saanud paremini töötada. Meil abilisi ei ole ja selline on see võimekus, mis meil on. Aga nagu ma juba olen öelnud, saame kindlasti nii üheskoos siin kui ka komisjonis seda eelnõu paremaks muuta.

11:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Urve Tiidus, palun!

11:52 Urve Tiidus
Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Selle seaduseelnõu sissejuhatuses on selline lause: "2020. aasta 1. aprillil lõplikult jõustuvate muudatuste tulemusel on oht, et toimimise lõpetab *ca* 64% apteekidest Eesti turul." Minu küsimus on selline, et kuidas see ohuprotsent on arvutatud. Kas mingi matemaatilise valemiga, tõenäosusvalemiga või mingi emotsionaalse teadmisega, et niimoodi võib juhtuda?

11:52 Priit Sibul
Aitäh! See on meie tänane teadmine, mis puudutab ka näiteks Ravimiameti koduleheküljel olevat informatsiooni. See on see apteekide hulk, mis tänase, 1. detsembri seisuga – täna on meil õigemini juba 17. detsember – ei vasta 1. aprillil 2020 jõustuvatele seaduses sätestatud nõuetele. See on see apteekide hulk, mis praegu on teada, ja kui apteegid ei vasta seaduses sätestatud nõuetele, siis tuleb nad sulgeda.

11:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Heljo Pikhof, palun!

11:53 Heljo Pikhof
Aitäh! Võib-olla on ajakirjanduse kaasabil jäänud vale mulje. Me ei hakka tuleva aasta aprillikuust apteegireformi mitte tegema, vaid oleme sel ajal hoopis apteegireformi lõpus, ja viie aastaga on suurem osa tööst juba ära tehtud ja proviisorid on loonud uusi apteeke, võtnud üle olemasolevaid või jäänud

apteeke pidama. Minu küsimus on: mis on viie aastaga muutunud, et praegune kummastav valitsuskoalitsioon avas reformi lõpusirgel ravimiseaduse muudatused uuteks aruteludeks, liiatigi veel samade argumentidega, millega kunagi apteegireformi alustati – tagada parim ravimite kättesaadavus ja taskukohane hind? Kas te tõesti soovite, et proviisorapteegid kaoksid? Praegune seaduseelnõu teeb kõik selleks, et kettidele jääksid apteegid alles ja proviisorapteegid kaoksid.

11:54 Priit Sibul

Aitäh! Tänane eelnõu ja ravimiseaduse muutmine seda olukorda kindlasti kuidagi ei muuda. Eestis olid ainult proviisorapteegid lubatud kuni 1996. aastani, kui otsustati seadust muuta ja lubada apteekidele ka teisi omanikke. 2015 püüti olukorda pigem sinna tagasi keerata. Ja tõsi on see, millele ma olen mitmel korral viidanud, et meil pole ühtegi analüüsi ja puudub arusaamine, kuidas täitevvõim püüab seda realiseerida. Me oleme täna, kolm ja pool kuud enne seaduses sätestatud tähtaega olukorras, kus 2/3 Eesti apteekidest ei vasta seaduses sätestatud nõuetele. See oli põhjus ning selline on tänase koalitsiooni tahe ja võimekus see eelnõu sellisel kujul kirja panna ja siia teie ette tuua, et seda menetlema asuda.

11:55 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

11:55 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Vabariigi president on öelnud, et seaduse ostmine ei ole okei – isegi siis mitte, kui ostetav seadus on sisuliselt üllas. Nagu sa tead, siis mäng mitte üksnes ei pea olema aus, aga ka näima aus. Praegu tundub mulle, et see lõhnab, nagu maakeeles öeldakse, üsna sitasti. Minu küsimus, hea Priit, on sulle selline: kas sa oled sel aastal oma erakonnakaaslasest ravimikuninga Margus Linnamäe või tema lähikondlastega apteegiteemal suhelnud?

11:56 Priit Sibul

Aitäh! Ma olen suhelnud väga paljude inimestega väga erinevatel teemadel ja sinu küsimusele võin vastata jaatavalt.

11:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jevgeni Ossinovski, palun!

11:56 Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Sa räägid palju proviisoromandist jaeturul. Ent tegelik probleem ei ole Eestis ju mitte jaeturul, kus konkurents apteekide ja apteegikettide vahel tegelikult toimib. Mõnes kohas, näiteks Tallinna kesklinnas, on konkurents isegi ülemäärane, mille me patsientidena muidugi kinni maksame. Meie suurem mure – ka Riigikontroll ja Riigikohus on seda öelnud – on ju hulgiturul, kus konkurents sisuliselt puudub. Saksa Phoenix ja Margus Linnamäe ettevõtted omavad hulgiturust 75% ning samal ajal kuuluvad neile ka apteegid. Tegelikult omavad nad kogu riigisisest tarneahelat ja sellest tulenevalt võtavad tarbijatelt, patsientidelt rohkem raha, kui oleks õiglane. Just sellepärast on praeguse apteegireformi puhul kõige olulisem tegelikult vertikaalse integratsiooni keeld, mis selle eelnõuga aga tühistatakse. Me ei räägi proviisoritest, vaid räägime integratsiooni keelust, mille te tühistate. Minu küsimus on: mis te arvate, kas puuduva konkurentsi kinnistamine, mis on ravimihulgimüüjate huvides, toob kaasa pigem madalamad või kõrgemad ravimihinnad?

11:57 Priit Sibul

Aitäh! Ma arvan, et see seadusemuudatus hindasid olulisel määral ei mõjuta, nii nagu ei olnud ka 2015. aastal hinna kujundamine seaduses eraldi eesmärgiks. Kui minu tutvustatav eelnõu peaks siin saalis vastu võetama, siis tegemist on ju tänase olukorra seadustamisega ehk me pöörame 2015. aastal tehtud reformi tagasi ja sisuliselt mitte midagi ei muutu. Teil on kindlasti olnud kordades rohkem võimalusi kui minul seda olukorda muuta nii hulgi- kui ka jaeturul, kuna olete olnud sotsiaalminister. Minul on olnud seda märksa keerulisem teha. Ma veel kord viitan kirjale, mille saatis Konkurentsiamet, kes tegeles kahe probleemiga, nii proviisoromandi kui ka vertikaalse omandi küsimusega. Tsiteerin kirja:

"Seega olukorras, kus apteekide sõltumatust hulgimüüjatest pole võimalik lõpuni kontrollida, on kindlasti mõistlik ravimiseadust muuta ja põhjendamatu konkurentsipiirang kõrvaldada." Kui me suudame teie viidatud probleemi kuidagi mõistlikumalt lahendada, siis saame kindlasti selle küsimuse juurde hiljem tagasi tulla. Täna on Eestis üle 50 ravimihulgimüüja, kellest tõesti, nagu te viitasite, kolm on suuremad ja omavad suurt turuosa.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Sõerd, palun!

11:58 Aivar Sõerd
Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! See eelnõu ei ole pikk, siin on 12 punkti. Te peaksite suutma ja oskama nende punktide sisu selgitada. Ma küsin uuesti 7. punkti kohta, mis puudutab üldapteegiteenuse nõuete leevendamist. Kehtiv ravimiseadus ütleb, et 4000 või enama elanikuga asustusüksuses peab üldapteegiteenus olema tagatud vähemalt 40 tundi nädalas. Nüüd esitatud uus eelnõu muudab seda tingimust ja ütleb, et 20 000 või enama elanikuga linnas peab üldapteegiteenus olema tagatud vähemalt 40 tundi nädalas. See tähendab, et näiteks Keila-suuruses linnas ei pea üldapteegiteenus enam olema tagatud vähemalt 40 tundi. Mis eesmärk sellel sättel on ja miks te selle eelnõusse kirjutasite?

12:00 Priit Sibul
Aitäh! Teie järjekindlus ja meelekindlus teeb teile au! Nii nagu ma juba ütlesin, ju ei ole see säte siis kõige õnnestunum. Eesmärk sättel, millega me tõime sisse 20 000 elanikuga haldus- või asustusüksuse piirangu, oli see, et tulevikus oleks meil suuremates linnades ainult üldapteegid. Kahetsusväärselt, nii nagu ma mitmele küsimusele vastates olen juba öelnud, on seda teksti võimalik tõlgendada ka nii, nagu teie seda teete. Järelikult tuleb see säte meil ära parandada, sest selline ei ole meie tahe olnud. Järelikult sõnastasime muudatuse ebaõnnestunult.

12:00 Aseesimees Siim Kallas
Aitäh! Lauri Läänemets, palun küsimus!

12:00 Lauri Läänemets
Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Kas te saate siit puldist kinnitada, et fraktsioonide töörühm, kes seda eelnõu ette valmistas, ei saanud ühte väga sarnast eelnõu ravimiettevõtjate esindajatelt? Kui ei, siis kelle saadetuna või üleantuna sattus see eelnõu teie kätte ja nüüd meie ette?

12:01 Priit Sibul
Aitäh! Nii nagu ma viitasin, on see koalitsiooni töörühma sõnastatud ja heade Keskerakonna fraktsiooni nõunike abil kokku kirjutatud.

12:01 Aseesimees Siim Kallas
Marika Tuus-Laul, palun!

12:01 Marika Tuus-Laul
Aitäh! Hea ettekandja! Konkurentsiamet on aastaid arvanud, et me piirame vaba ettevõtlust. Nad pole aru saanud, et apteegiteenus on tervishoiuteenus, mitte sokipaari müük. Aga apteegireformi toetavad väga paljud: nii Ravimiamet, eri sotsiaalministrid – valdavalt –, Tartu Ülikool ja farmaatsiaprofessor Ain Raal, õiguskantsler, Riigikontroll, Euroopa Komisjon, Euroopa Kohus, kes on vastavaid otsuseid teinud, ja ka tänane minister Tanel Kiik. Ma küsingi selle kohta, et on kõigile selge, et kohe 1. aprillil ühel ja samal tunnil või minutil ei hakka üks apteek asendama teist. Aga me oleme ju ministriga välja pakkunud väga head versioonid: teeme seda reformi piirkondade ja etappide kaupa, et ei tekiks niisugust tühja kohta. Miks te ei toeta meie kõige parema ministri seisukohti, kes on asjadega väga hästi kursis? Nii täidaksime ka selle reformi eesmärgi.

12:02 Priit Sibul

Aitäh! Seda, mida te kirjeldate ministri eesmärkidena, kahjuks kusagil seaduses kirjas ei ole. Kui ministril on plaan, siis mina seda sotsiaalkomisjoni liikmena näinud ei ole. Tõsi on ka see, et minul ja sotsiaalministril on selles küsimuses eri arvamus.

12:02 Aseesimees Siim Kallas
Tarmo Tamm, palun järgmine küsimus!

12:02 Tarmo Tamm
Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Meie ees on seaduseelnõu, mida ei toeta minister, õiguskantsler ega riigikontrolör – nende ettepanekul seda seadust muutma hakatigi. Mul on küsimus: miks selle seaduse muutmist alustati viimasel minutil ja miks lükati see jõuluaega, kui Riigikogu läheb kolmeks nädalaks puhkusele? Miks ei ole seaduse jõustumise tähtaega võimalik edasi lükata, nii et seda saaks kevadel rahulikult arutada? Probleeme on selles eelnõus ja selles seaduses väga palju. Miks ei võiks see seadus pool aastat hiljem jõustuda? Mis on põhjendus?

12:03 Priit Sibul
Aitäh! Esiteks on põhjus selles, et seaduses on sätestatud 1. aprillil apteekidele kehtima hakkavad nõuded, kuid apteegid ei vasta neile nõuetele. Järelikult peame sellele olukorrale kuidagi reageerima. Seda teemat ei ole võimalik kuhugi lükata. Minu arust on kahetsusväärne, et see seadus meil eelmise koosseisu ajal vastu võtmata jäi. Vaadates 2015. või 2014. aasta hääletusi, siis tegemist on küsimustega, milles eelnõud ei ole koalitsiooni ja opositsiooni piire tundnud. Võib-olla oleks pidanud kasutama võimalust ja ka opositsiooniga läbi rääkima, võib-olla oleks tänane eelnõu saanud parem. Aga see on praegu see eelnõu, milles me suutsime kokku leppida, ja seda ma teile tutvustan.

12:04 Aseesimees Siim Kallas
Helmen Kütt, palun teine küsimus!

12:04 Helmen Kütt
Austatud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Mul on selline palve: kas te tutvustaksite või räägiksite, millise analüüsi põhjal on see 20 000 teie eelnõusse tekkinud? Teine asi on see, et kas minister, kes nii nagu sotsiaalkomisjonis selgus, osales kõikidel koosviibimistel, kus seda eelnõu ette valmistati, tõepoolest ei tutvustanud, mida tema meelest võiks kehtivas seaduses muuta. Ja kas see plaan, mida te praegu siin kolme erakonna nimel esitate, on teil ka koalitsioonilepingus kirjas? Ei jõudnud järele vaadata.

12:05 Priit Sibul
Aitäh! Ma ei ole veendunud, et see on koalitsioonilepingu osa, ja see on ka tõenäoliselt põhjus, miks me selle küsimusega ei alustanud kohe, kui koalitsioon tööle hakkas. See ei ole olnud n-ö osa koalitsioonilepingust. Alles siis, kui töörühm kokku tuli, saime aru, et koalitsioonisaadikud ei taha, et Eestis jääks apteeke vähemaks, ja selle eesmärgi saavutamiseks see eelnõu välja käidigi. Tõsi, sotsiaalminister tutvustas ühel töörühma koosolekul ka oma seisukohta – kui ma õigesti mäletan, siis hõlmas see vist 17 punkti, aga päris kindel ma ei ole, enam ei mäleta –, kuid see ei leidnud sellisel kujul töörühma liikmete toetust. Aitäh! Vabandust! See ei ole uuring. Nii nagu ma mitmel korral olen viidanud, oli peamine eesmärk, mis tulenes ka varasemast seadusest, see, et suuremates omavalitsustes oleksid meil tulevikus ainult üldapteegid, ja see 20 000 elaniku piir tuli sealtpoolt. Selles mõttes tuli ta äraspidiselt.

12:06 Aseesimees Siim Kallas
Jürgen Ligi, palun teine küsimus!

12:06 Jürgen Ligi
Aitäh! Täitsa võimalik, et tsiteerisite õigesti mu mullust küsimust, et kes teid toidab. Aga vastus on ju tegelikult antud, rahaülekanded erakondadele on tehtud ja nüüd on teie meel muutunud. Mullune eelnõu oli ju suunatud omandipiirangute vastu. Selline riigipoolne jõhkral moel omandisse sekkumine ei

sobinud meile ja meid toitis seejuures Konkurentsiameti analüüs. Aga vahepeal on tehtud rahaülekandeid ja nüüd olete teie meelt muutnud. Tookord hääletasite te selle eelnõu sisuliselt ju sahtlisse. Nüüd on eelnõu muudetud ja teie meel on ka muutunud. Rääkige, kuidas see mehhanism teil täpselt toimis. Kuidas te koalitsioonikaaslased ümber veensite ja miks te tookord nood kaks punkti maha hääletasite?

12:07 Priit Sibul
Esiteks läheme selle eelnõu juurde, mis oli menetluses 2018. Seda ei hääletatud maha, see läbis parlamendis esimese lugemise. Ka mina küsisin ja ütlesin ettekandjale, et olen suure osa eelnõus toodud ettepanekutega nõus. Nii et 2018. aastal, kui menetluses oli teie erakonna ja fraktsiooni eelnõu, toetasin ma seda. Nagu te teate, olin teiega eelmise koosseisu ajal rahanduskomisjonis ja seda eelnõu ei menetlenud mitte mina, vaid seda menetles sotsiaalkomisjon. Järelikult on see küsimus suunatud kellelegi teisele. Ajalukku tagasi minnes on üsna lihtne. 2014–2015 Isamaa, kes toona kandis nime IRL, ei toetanud muudatusettepanekut, mis tegeles omandipiirangute seadmisega: 23 saadikust olid selle poolt kolm. Kui rääkida 2018. aasta eelnõust, mille esitasite teie, siis toimus valitsuses samamoodi arutelu ja Isamaa minister, justiitsminister Urmas Reinsalu jäi eriarvamusele – peamiselt, nagu teiegi viitasite, Konkurentsiameti toodud seisukohtade tõttu. Nii et Isamaa on järjepidevalt olnud selles küsimuses omandipiirangute seadmise vastu. Ja see on põhjus, miks me täna selle eelnõuga siin oleme.

12:08 Aseesimees Siim Kallas
Riina Sikkut, palun!

12:08 Riina Sikkut
Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Te viitasite korduvalt Konkurentsiameti arvamusele ja kirjeldasite konkurentsiolukorda hulgimüügiturul. Mina küsiksin, et kas tegemist on ikka päris konkurentsiga olukorras, kus tegelikult ladu omab tarneahelat. Omajaks on Margus Linnamäe Magnum. Aga ka teine hulgimüüja, Apteekide Koostöö Hulgimüük, tegelikult ei oma ladu ega tarneahelat, vaid kasutab sedasama Magnumi oma. Kas see ongi see, millele ketiapteegid eilsel pressikonverentsil viitasid – et mastaabiefekt on see, mis hoiab püsti ravimite hulgi- ja jaemüüki? Kas see on mastaabiefekt ja päris konkurents, kui meil tegelikult on üks ladu ja üks tarneahel ning teised loodud juriidilised kehad mitte ei konkureeri, vaid kasutavad sedasama tarneahelat?

12:09 Priit Sibul
Aitäh! Eestis on – nii nagu ma vastasin teie kolleegile ja pinginaabrile, eelmisele sotsiaalministrile Jevgeni Ossinovskile – üle 50 hulgiettevõtte, kellest tõesti kaks-kolm omavad olulist osa, olulist mõju. Konkurentsiamet viitab sellele, et meil ei ole tegemist monopoolse turuga. Ja nii nagu Jevgeni Ossinovskil, on ka teil ministrina olnud kordades rohkem võimalusi seda olukorda muuta kui minul oma töös ja toimetustes. Ainuke asi, mida ma tagantjärele mäletan, on üks meedias kajastatud lugu, mida ma ise välja ei mõtle. Kui ma õigesti mäletan, siis ilmus see taas kord rahvusringhäälingu vahendusel, ja sellele viitas ka Hele Everaus oma küsimuses. Ainuke kord, kui Sotsiaalministeerium on teinud midagigi selles suunas, et apteegireformi kohta mingit analüüsi tellida, oli see, kui 2018. aasta lõpus eraldati Eesti Proviisorite Kojale 100 000 eurot, kusjuures selgus, et minister oli teinud raha eraldamise otsuse päev varem, kui taotlus majja jõudis. Vähemalt nii oli seal loos kirjas. Ma ei tea, miks see kõik päriselt nii toimus.

12:11 Aseesimees Siim Kallas
Riina Sikkutil oli protseduuriline küsimus.

12:11 Riina Sikkut
Miks mina ministrina ei otsustanud olukorda lahendada? Minu otsus oligi minna edasi kehtiva seadusega, jõustada reform ja mitte lõpetada vertikaalset integratsiooni. Seda ma tegingi.

12:11 Aseesimees Siim Kallas

Nii, nüüd on küsimus Urmas Kruusel. Kuigi siin näitab, et see on teine küsimus, on see tegelikult esimene.

12:11 Urmas Kruuse
Aitäh! Austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Te viitasite mitu korda sellele, et on hea, kui suurtes linnades oleksid ainult põhiapteegid või üldapteegid. Millisele analüüsile te viitate? Te viitasite ka sellele, et on hea, kui igas apteegis valmistataks rohtusid. Kas te olete kursis, kui palju ja kus piirkonnas üldse tellitakse apteegis valmistatud rohtusid? Ja kas teie vaatevinklist lähtudes ei oleks ebakohane panna ettevõtjale veel põhjendamatuid investeeringukohustusi, arvestades sellega, et tarbijad kasutavad seda võimalust väga üksikutel juhtudel ja väga vähestes piirkondades? Eelmises seaduses oli see lahendatud ju sedasi, et proviisor võib omada ka nn haruapteeke, et investeeringu mõttes ei peaks forsseerima.

12:12 Priit Sibul
Aitäh! Algatatud eelnõu eesmärk on olnud see, et suurlinnades oleks apteegiteenuse kvaliteet ühesugune. Nagu ma viitasin, siis ükskõik millise apteegi uksest inimene sisse astub, ei peaks ta mõtlema sellele, kas siit saab seda või teist ravimit või mitte. Suurlinnades oleks võimalik see eesmärk saavutada ja suurlinnades oleks see mõistlik ja kohane, kuivõrd on kirjeldatud, et suuremates linnades on apteeke tihedamalt.

12:12 Aseesimees Siim Kallas
Urve Tiidus, palun teine küsimus!

12:12 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Ettekandja Priit Sibul! Te paistate apteekide teemat väga hästi valdavat. Kuna praegu on apteegireform veel pooleli, protsess käib järgmise aasta 1. aprillini, on koalitsioon toonud lauale eelnõu selle peatamiseks, tagasipööramiseks. Ma palun teil fantaseerida, et kui teil oleksid vabad käed, siis mis oleks teie meelest kõige parem variant. Kui teie arvates on praegune reform suurte puudustega – aga kindlasti pole ka ettepanek reformi muuta, tagasi pöörata täiuslik – ja teil oleksid vabad käed, siis mis te nende Eesti apteekidega teeksite?

12:13 Priit Sibul
Ma arvan, et siit puldist võib fantaseerida igasuguseid asju, aga kui vaadata tarbijate või patsientide seisukohta, siis Eestis on uuringute järgi valdav osa patsientidest või n-ö apteegi klientidest olemasoleva olukorraga väga rahul. Seetõttu ei näe ma mingit põhjust ega vajadust tänast olukorda pea peale keerata ja praegu kehtival seadusel jõustuda lasta. See on minu arusaam.

12:14 Aseesimees Siim Kallas
Peeter Ernits, palun teine küsimus!

12:14 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Seda, et see eelnõu lõhnab halvasti, seaduse ostmise järele, ma ei kordaks. Aga 8. novembril saatis Euroopa ühe suurima ravimite hulgimüügifirma, Phoenix Groupi juht Stefan Herfeld kirja meie välisministrile, sotsiaalministrile ja sotsiaalkomisjoni esimehele. See oli üsna karm kiri, milles öeldi, et seadust tuleb muuta, see tuleb tagasi keerata. Ma küsin selles valguses, kas Eesti on suveräänne riik.

12:15 Priit Sibul
Aitäh! Eesti on absoluutselt suveräänne riik ja mina siin selles mõttes mingeid seoseid ei näe. Minu meelest on üsna loogiline, et eri ettevõtjad oma huvide eest seisavad ja neid kirju saadavad. Ma ei näe selles mitte mingit probleemi.

12:15 Aseesimees Siim Kallas

Signe Riisalo, palun küsimus!

12:15 Signe Riisalo
Aitäh, hea juhataja! Hea kolleeg, ettekandja! Ma üldse ei varja, et mulle ei meeldi selle eelnõu puhul ei selle sisu ega ka menetlemise protsess. Sisust kõigepealt. Lisaks omandiküsimusele ja sellega seotud asjadele on minu jaoks endiselt küsimärgi all kvaliteet ja kättesaadavus. Eile arutasime sotsiaalkomisjonis ravimite mittejõudmist Eesti turule ja nende defitsiiti. Ühe meetmena toodi välja võimalus, et apteegid võivad ravimeid ka kohapeal valmistada. See eelnõu aga kindlasti pisendab seda võimalust – sellesama 20 000 elaniku piiri seadmisega – ja viib teenuse inimestest kaugemale. Protsessi koha pealt jääb üsna arusaamatuks, miks on ravimiseaduse muudatusi paralleelselt ette valmistanud ka valitsus, täpsemalt Sotsiaalministeerium. Seal on mitu head ettepanekut. Miks ei ole neid arvestatud ja tehtud koostööd?

12:16 Priit Sibul
Aitäh! Niipea, kui Sotsiaalministeeriumi ravimiseaduse muudatusettepanekud parlamenti ja sotsiaalkomisjoni jõuavad, saame neid menetlema hakata. Enne seda on seda väga keeruline teha. Mis puudutab seda, et eri ministeeriumides toimub erinevate eelnõude ettevalmistamine – me arutasime ka tervishoiu esmatasandi temaatikat, kohal olid perearstide esindajad ja sotsiaalkomisjoni liikmed, esitati küsimusi ning selgus, et kõik on ettevalmistatavas eelnõus olemas. Kui ma palusin seda eelnõu näha, et minagi sellega tutvuda saaks, selgus aga, et seda eelnõu siiski veel ei ole. See on alles ametnike peades või toorikutel, mida nad ei ole valmis jagama. Niipea, kui eelnõud saavad sellisel kujul valmis, et meie neid menetleda saame, niipea hakkame neid menetlema.

12:17 Aseesimees Siim Kallas
Tarmo Tamm, palun teine küsimus!

12:17 Tarmo Tamm
Aitäh, juhataja! Hea ettekandja! Sa ütlesid, et kiirustama peab sellepärast, et seadusesse on sisse kirjutatud 1. aprill. Ma küsin, kas parlamendil on õigus seda jõustumise tähtaega edasi nihutada, näiteks 1. oktoobrile, või see õigus parlamendil puudub.

12:17 Priit Sibul
Aitäh! Vabandust, sain enne teie küsimusest valesti aru! Loomulikult on parlamendil võimalik seda üleminekutähtaega ka lihtsalt pikendada, aga mina isiklikult seda kindlasti ei toeta ja mõistlikuks ei pea. Ma pean mõistlikumaks seda, mida oleme välja pakkunud, sest 2015. aastast on õige pea möödas juba neli ja pool aastat ja me ei ole suutnud üleminekut ära teha, meil pole analüüse ega arusaamist, kuidas seda olukorda saavutada. Küll aga teame, et tänase seisuga on meil hulk apteeke, mis 1. aprillil 2020 enam seadusele ei vasta, selliseid apteeke on 2/3.

12:18 Aseesimees Siim Kallas
Urmas Kruuse, palun teine küsimus!

12:18 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Te viitasite oma ettekandes mitu korda sellele, et Konkurentsiamet ei suuda tuvastada, kas on tegemist vertikaalse integratsiooniga või mitte. Tegelikult teeb kurvaks, et Eesti riigis ei ole institutsioone, kes suudaks menetleda integratsiooni põhimõtet, ning tekivad n-ö libaapteegid või varjatud ettevõtjad. See on iseenesest kurb. Teine asi, mis silma paistab, on see, et aeg on piisavalt palju muutunud ja võimalik monopoli teke võib tähendada seda, et tuleb närida kaugemale kui lihtsalt jokk. Aga ma tooksin ühe näite hoopis maaettevõtlusest. Meil on täna teada, et haiglaapteekides on ravimid üldjuhul 10% odavamad – nii on vähemalt avalikkusele väidetud – ja et põllumajandusettevõtted on sisseostus koondunud. Ma väidan, et kui Eestis oleksid ainult proviisorapteegid ja nad koonduksid sisseostukanali mõttes, siis tekiks tõeline konkurents ka hulgikaupmeeste vahel, mis tähendab seda, et võidavad nii patsient kui ka riik. Kas teile ei ole see kordagi pähe tulnud?

12:19 Priit Sibul
Aitäh! Klatiks ära, et ma kindlasti ei saa Konkurentsiametit kuidagi ebapädevuses süüdistada ja enda meelest ei ole ma kordagi väitnud, et nad ei suuda vertikaalset omandit tuvastada. Aga nad on oma kirjas öelnud: "Täiendavalt soovime selgitada, et hetkel kehtiva ravimiseaduse § 42 lõike 5 kohaselt peab Konkurentsiamet Ravimiameti vastava taotluse korral hindama apteekide hulgimüüjate valitseva mõju kaudu seost. Praktikas on osutunud see aga problemaatiliseks, sest valitsevat mõju on soovi korral võrdlemisi lihtne peita ning Konkurentsiametil puuduvad tõhusad võimalused ettevõtjate vaheliste varjatud seoste tuvastamiseks." Jne. Järelikult peame andma neile paremad tööriistad. Selle üle võime arutleda, vaielda. Aga see, millele te viitate – minu meelest seostub see natukene Urve Tiiduse ettepanekuga, et hakkame fantaseerima, mis saaks siis, kui kõik apteegid oleksid meil eraldiseisvad proviisorapteegid, kes ühel hetkel suudaksid koonduda ühise mütsi alla, et hulgifirmadelt paremaid tingimusi saada. Ma ei ole kindel, et see on võimalik, sest mulle tundub, et alati on ettevõtjaid, kes soovivad erandit saada jne. Kindlasti on võimalik ka niipidi mõelda.

12:21 Aseesimees Siim Kallas
Andrei Korobeinik, palun!

12:21 Andrei Korobeinik
Aitäh! Küsimus on tõepoolest, et mis saab. Seaduse mõjuanalüüs räägib meile sellest, et seaduse rakendamisega saame me vältida kohtuvaidlusi ning hilisemaid sundvõõrandamise tõttu makstavaid hiigelnõudeid. Hiigelnõudeid, pange tähele! Kui me loeme seletuskirja 3. punkti, siis leiame sealt, et tegemist on summaga, mis on vahemikus 75–200 miljonit. Ja suure tõenäosusega peab riik selle täies mahus hüvitama. Minu küsimus on, et mis andmetel see analüüs põhineb. Kust see hind on võetud ja kes on selle õigusliku riski hinnangud seadusandjale andnud?

12:22 Priit Sibul
Aitäh! See eelnõu on pärit algatajatelt ja selline on see arusaam, mis on kujunenud.

12:22 Aseesimees Siim Kallas
Hanno Pevkur, palun teine küsimus!

12:22 Hanno Pevkur
Aitäh! Ma ikka mõtlen selle peale, et mis meid võib siis ees oodata. Kui vaadata Ravimiameti kodulehte – sealsed arvud on täna vist ka jutust läbi käinud –, et on n-ö risk, et 300 apteeki läheb kinni, siis ma pigem küsiks sinu käest nii: kas te olete koalitsiooni sees arutanud, kes siis tegelikult vastutab? Ma juhin su vastust võib-olla sinna suunda, et äkki oleks mõistlik parlamendi algatatud eelnõu tagasi võtta ja lasta ikkagi valitsusel vastutus võtta. Valitsus ja Sotsiaalministeerium on need, kes selle teemaga seoses peavad vastutama, ja peaks olema ka konkreetne vastutaja. Kui 1. aprillil läheb 300 apteeki kinni, siis kas tagasi astub sotsiaalminister, peaminister või terve valitsus? Konkreetne vastutaja peaks olema ju teada. Kas te olete seda koalitsioonis arutanud?

12:23 Priit Sibul
Aitäh! Loomulikult vastutab valitsus ja selles valdkonnas kannab täidesaatvat võimu sotsiaalminister. See on ju päevselge! Aga sellele vaatamata ei arva ma, et mõistlik on see eelnõu tagasi võtta. Ma arvan, et mõistlik on seda üheskoos paremaks teha ja see lõpuni menetleda.

12:23 Aseesimees Siim Kallas
Aitäh! Ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Nüüd ma palun siia kaasettekandjaks sotsiaalkomisjoni esimehe Tõnis Möldri! Ütlen kõigile teadmiseks, et Keskerakonna fraktsioon on teinud ettepaneku istungit pikendada kuni päevakorra ammendumiseni, kuid mitte kauem kui kella 14-ni. See on esialgu öeldud lihtsalt teadmiseks ja ma panen selle hääletusele siis, kui jõuame kella 13-le lähemale. Vaatame, kuidas see asi meil siin kulgeb. Härra Mölder, palun!

12:24 Tõnis Mölder

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Riigikogu sotsiaalkomisjon arutas seda eelnõu 12. detsembri erakorralisel koosolekul. Kohal oli kaheksa põhiliiget, üks asendusliige ja üks Riigikogu liige, kes osales külalisena. Veel kord lühidalt, seaduseelnõu eesmärk oli kaotada apteekide omandistruktuurist teatavad piirangud ning suurendada haruapteekide tegutsemiseks kehtestatud elanike piirarvu 4000 inimeselt 20 000 inimesele. Haruapteekide ümberkorraldamiseks anti ka uus tähtaeg, 1. aprill 2021. Nüüd komisjoni arutelust. Komisjoni liikmed soovisid teada, milline on laiemalt valitsuse seisukoht selle eelnõu kohta ja kas eelnõu algatajad on jõudnud tutvuda ka Ravimiameti seisukohaga. Valitsuse ametlikku seisukohta selle eelnõu juurde hetkel lisatud ei ole, aga kui valitsus tahab ja soovib – ma usun, et kindlasti soovib –, saab ta oma seisukoha esitada esimese ja teise lugemise vahepeal. Ravimiameti seisukoht on aga olemas ja see on lisatud menetlusdokumentide juurde. Peale selle sooviti teada, milline on uus haruapteekide ümberkorraldamise tähtaeg. Seda ma juba korra mainisin – 1. aprill 2021. Küsiti veel, kas eelnõu koostamisse oli kaasatud Sotsiaalministeerium ja nende seisukohad. Sellele oli vastus eitav, Sotsiaalministeerium selle eelnõu algatamises ei osalenud.
Küsiti veel, millist mõju avaldab haruapteekide rajamise piirarvu suurendamine teenuse kvaliteedile ning kas selle tagajärjel mõnes apteegis näiteks kaob ravimite valmistamise kohustus ja teenuse kättesaadavus halveneb. Eelnõu koostajate vastus oli, et kindlasti ei olnud eesmärk see, et teenuse kvaliteet halveneks, vaid eesmärk oli ikkagi see, et apteegid ei läheks kinni ja ravimite kättesaadavus oleks vähemalt praeguses mahus tagatud. Siis küsiti veel, mis vahe on põhiapteegil ja haruapteegil. Tõepoolest, haruapteegi saab rajada vaid põhiapteegi olemasolu korral ja haruapteegile on kehtestatud oluliselt tagasihoidlikumad nõuded. Näiteks ei pea haruapteegis olema kohapeal proviisorit, seal võib tegutseda farmatseut, ja haruapteegis ei pea olema ravimite valmistamise võimalust, küll aga tuleb see tagada põhiapteegis. Seejärel tuldi uuesti selle teema juurde, mis puudutab teenuse kvaliteeti. Selles küsimuses lähtuti eelkõige sellest, et kui haruapteeke võib juurde tekkida just nimelt põhiapteekide arvel, siis kas sellega kaasneb teenuse kvaliteedi halvenemine. Jällegi, siin tuleb tähele panna, et eelnõu algatajate soov ei olnud teenuse kvaliteeti halvendada. Kuna me anname üleminekutähtaja, siis on haruapteekide asemele võimalik ka kõigis teistes linnades, kus täna on haruapteegid, rajada just nimelt põhiapteegid. See on see peamine mõte – see, et haruapteekide asemel tekiks juurde põhiapteeke. Nii et eelnõu algatajate peamine eesmärk ja lootus on ikkagi see, et teenuse kvaliteet paraneb või on tagatud vähemalt samal määral, mis täna. Uuriti veel seda, kas seaduses on reguleeritud, kui kaugel peab asuma põhiapteek haruapteegist. Tõesti, sisseantud eelnõu seda ei reguleeri, aga ma arvan, et esimese ja teise lugemise vahel ning menetluse käigus – kuna see on päris oluline teema – võib seda arutada. Küsiti ka, millist mõju avaldab täna menetluses olev eelnõu apteekide arvule Eestis. Kui meil on kokku 498 apteeki, siis kas peale selle eelnõu vastuvõtmist apteekide arv suureneb, väheneb või jääb samaks? Eelnõu algatajate eesmärk oli jätta apteekide arv enam-vähem samasse suurusjärku nagu täna. Kindlasti ei ole eesmärk apteeke vähendada. Arutati ka selle üle, kas apteegiteenuse kvaliteedi puhul peaks lähtuma ainult apteekide arvust – kas see on kvaliteedinäitaja? Või näitab kvaliteeti teenuse pakkumine? Kindlasti tuleb siinkohal vaadata, mida näitavad rahulolu-uuringud. Täna on inimesed apteegiteenusega rahul ja ma arvan, et see ongi põhiline kvaliteedinäitaja, nii et praegune olukord tuleb seadustada.
Seejärel küsiti, kas praegusel kujul olev eelnõu toob kaasa ka ravimite hinna tõusu. Siin oli jällegi vastus see, et eelnõu ei sisalda mingisuguseid hinnamehhanisme, mis puudutab ravimiturgu ja ravimiteenuste hindade reguleerimist. Neid reguleerivad teised õigusaktid, selle eelnõu sisu ei ole ravimihindu korrigeerida. Kas eelnõu koostamisel on arvestatud sotsiaalministri ettepanekuid? Tõepoolest, sotsiaalminister osales kõigil töörühma koosolekutel ja tal oli võimalus ettepanekuid esitada. Siis küsiti veel selle kohta, kas ollakse kindlad, et ravimite hinnad ei tõuse. Toodi võrdlus haiglaapteekidega, mille puhul eri uuringud, eelkõige riigikontrolöri uuringud, on näidanud, et sealne ravimihinna tase on 10% madalam kui tavaapteekides. Siinkohal tuleb kõigepealt selgitada, et haiglaapteek ja tavaline, n-ö proviisorapteek või ketiapteek ei ole päris üks ja sama asutus, aga kui võrdleme hindu proviisorapteegis ja ketiapteegis, siis me tegelikult näeme, et hindades erinevust ei ole.
Arutati ka selle üle, kas eelnõu reguleerib turul olevat konkurentsi ning kas sisseantud eelnõu annab signaali, et 1. aprillist hetkel kehtiv seadus ei jõustu. Ei, eelnõu eesmärk ei olnud konkurentsi reguleerida. Selle eesmärk oli võtta apteegisektorilt maha piirangud ja ma arvan, et selle kaudu reguleerib sektor ennast ise.
Siis uuriti, miks ei ole eelnõu koostamise juures viibinud sotsiaalminister. Sellele ma juba vastasin: sotsiaalminister osales töörühma koosolekutel ja sai eelnõu koostamisse oma sisendi anda. Tunti ka

huvi, mitu analüüsi on ministeerium koostanud kehtiva ravimiseaduse rakendamise kohta. Ma rõhutan, rakendamise kohta! Eelnõu algatajate hinnangul ei ole Sotsiaalministeerium mõjuanalüüsi koostanud, mis puudutab just nimelt seaduseelnõu rakendamist – ja siinkohal ma rõhutaks võib-olla edukat rakendamist. Uuriti, kas polnuks mõistlik teha ikkagi nii, et kõigepealt anda Sotsiaalministeeriumile ülesandeks koostada analüüs ja peale seda tulla uue eelnõuga välja. Taas, variante oli mitmesuguseid, aga eelnõu algatajad otsustasid kolme fraktsiooni nimel tulla uue ravimiseaduse eelnõuga välja iseseisvalt.
Koosolekul osalenud külaline uuris, miks on otsustatud vertikaalse integratsiooni keelust sellisel kujul loobuda. Veel kord, algatajate eesmärk oli võtta selles sektoris maha kõik omandiga seotud piirangud ja vältida nn varjatud omandit. Uuriti, kas menetluse jooksul võib eelnõusse lisanduda ka ravimite müümise lubamine poodides, bensiinijaamades. Veel kord, täna menetluses olev eelnõu seda ei reguleeri, küll aga ei saa välistada, et esimese ja teise lugemise vahel selliseid muudatusettepanekuid laekub. Kindlasti oskab siis Riigikogu oma heas ja paremas teadmises neid ettepanekuid menetleda. Minule teadaoleva informatsiooni kohaselt on ka Riigikogu 101 liikme hulgas neid inimesi, kes seda ettepanekut toetavad.
Viimaks uuriti tõesti ka seda, kas eelnõu tegemisel võidakse olla lähtutud ühe erakonna toetaja huvidest. Selle peale ütles eelnõu algataja, et ei, tegemist oli väga selgelt ravimite kättesaadavust reguleeriva eelnõuga ja seda eelnõu on parimas usus just nimelt sellest aspektist lähtuvalt menetletud. Peale pikka ja sisulist arutelu otsustas komisjon konsensuslikult järgmist: määrata suures saalis komisjonipoolseks ettekandjaks sotsiaalkomisjoni esimees, siinkõneleja Tõnis Mölder; teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda tänaseks, 17. detsembriks (ka see otsus oli konsensuslik); lõpetada eelnõu esimene lugemine (seegi otsus oli konsensuslik); hääletamise teel määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks kümme tööpäeva. Esitati ka alternatiivseid ettepanekuid – 20 tööpäeva ja 15 tööpäeva –, aga need ei leidnud komisjoni enamuse toetust. See on sotsiaalkomisjonis toimunust lühidalt kõik. Aitäh!

12:34 Aseesimees Siim Kallas

Aitäh! Ettekandjale on vähemalt üks küsimus. Andrei Korobeinik, teine küsimus, palun!

12:34 Andrei Korobeinik

Aitäh! Ma olen eelnõu algataja käest küsimuse küsinud ja ma pole vastust saanud. Eelnõu algataja rääkis vahepeal sellest, et mõned ebatäpselt sõnastatud kohad võivad olla tingitud eelnõu algataja võimekuse puudumisest, aga minu küsimusele pole ta siiski vastanud. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud hind 75–200 miljonit ja esitatud üsna kindel õiguslik hinnang, et riik peab selle hinna apteegiomanikele, keda see reform puudutab, hüvitama. Minu küsimus on: kelle kaudu on see sellesse teksti sattunud? Võib-olla sina komisjoni esimehena ja eelnõu algatajana oskad seda kommenteerida.

12:35 Tõnis Mölder

Aitäh! Hea erakonnakaaslane Andrei! Kõigepealt ma vaatan väga sügavalt sinu otsa. Selle eelnõu algatajaks ei ole mitte üksik Riigikogu liige, vaid selle algatajaks on Keskerakonna fraktsioon, kuhu ka sina veel täna hommikul kuulusid. (Elevus saalis.) Nii et kindlasti võta see endale aluseks. Teine asi – mis puudutab küsimust, siis küsimusele vastan ma hea meelega. Mis puudutab seda, kas ühel turu osapoolel võib olla võimalus ja tahe esitada nõue, siis tõepoolest, see võimalus võib tekkida, seda ei saa välistada. Ja turu osapooled on hinnanud, et tõepoolest, see suurusjärk võib vastata sellisele summale või mahule, nagu te markeerisite ja mis on ka seletuskirjas välja toodud. Kas see kahjunõue rahuldatakse või kas see kahjunõue antakse sisse, seda on täna väga raske spekuleerida. Eesti riigis on kohus ja kohus saab otsustada, kas ta rahuldab selle kaebuse või mitte.
Mida ma võib-olla markeeriks: ega minagi saa välistada varianti, et juhul kui see seadus vastu võetakse, tekib ka proviisoritel, kes on tänaseks mõne apteegi asutanud, soov esitada Eesti riigi vastu kahjunõue. See, kas nad selle esitavad ja kuidas kohus seda menetleb, on juba kohtumenetluslik küsimus ja siin ei tahaks ma küll kuidagi kohtu töösse sekkuda. Kõigil osapooltel, kes tunnevad, et nende õigusi on rikutud, on Eesti riigis võimalus pöörduda kohtu poole. Ja kohus, ma arvan, on kõige parem hindama, kas nõue on põhjendatud või mitte.

12:37 Aseesimees Siim Kallas

Andrei Korobeinikul on õigus vastusõnavõtuks, kuna teda mainiti.

12:37 Andrei Korobeinik
Esiteks, vastusõnavõtt: mina ei ole küll eelnõu algatajana esinenud, minu allkirja algatamispaberil ei ole. Seda esiteks. Ja teiseks on mul protseduuriline küsimus. Ma olen esitanud kaks küsimust, kaks samasugust küsimust, olen nende peale kulutanud mõlemad küsimisvõimalused, kuid vastust ma saanud ei ole. Kelle käest ma võiksin oma küsimusele vastuse saada? Kas istungi juhataja oskab nõu anda?

12:37 Aseesimees Siim Kallas
Istungi juhataja on võrdlemisi abitu selle koha pealt. Jürgen Ligi, protseduuriline küsimus.

12:38 Jürgen Ligi
Aitäh! Onu Põlluaas oleks selle peale öelnud, et see ei ole protseduuriline küsimus. Aga minul on protseduuriline küsimus. Riigikogu ajaloost on teada pretsedent, kui mitmekümnekesi algatatud eelnõult tõmbas kaks algatajat oma allkirja maha ja sellega võeti tagasi ka eelnõu. Kas me ei peaks praegu andma Andreilegi õigust see eelnõu tagasi võtta, sest tema seda algatanud ei ole? (Naer saalis.)

12:38 Aseesimees Siim Kallas
Kas see küsimus oli mulle? (Naer saalis.) Ma arvan, et see on viljakas keskustelu. Kas härra Mölder soovib kommenteerida?

12:38 Tõnis Mölder
Ei soovi.

12:38 Aseesimees Siim Kallas
Ma arvan, et siis me rohkem sel teemal ei peatu. Nüüd on küsimuse esitamise võimalus Kalvi Kõval, palun!

12:38 Kalvi Kõva
Aitäh, hea istungi juhataja! Hea sotsiaalkomisjoni esimees! Siin Riigikogus on mõned asjad olnud minu jaoks muutumatud. Tüki maad varem, kui sina siia tulid, tulin siia mina ja juba siis oli Marika Tuus-Laul sotsiaalkomisjoni liige. Tähendab, minu arvates on kogu selle aja, kui mina olen siin neid pinke nühkinud, Marika Tuus-Laul olnud sotsiaalkomisjoni liige. Nüüd, ma ei küsi mitte seda, mida te arutasite sotsiaalkomisjonis, vaid seda, mida te arutasite fraktsioonis, et te Marika eelmisel nädalal või nädalat paar tagasi sotsiaalkomisjonist ära tõite. Miks ometi selline asi?

12:39 Tõnis Mölder
Aitäh! Ma arvan, et oma küsimuses väljendasite te end väga õigesti ja faktitäpselt. Tõepoolest, teie olete olnud siin kauem kui mina ja Marika on olnud siin kauem kui meie kahekesi kokku. Nii et selles mõttes tuleb Marikat kiita, tegemist on tubli ja tööka Riigikogu liikmega. Mis puudutab seda, kas ja miks Marika ei osalenud neljapäevasel erakorralisel koosolekul – siin tulebki seda vaadata. See on päris tavapärane praktika, et juhul, kui komisjoni põhiliikmed ei saa komisjoni töös osaleda, siis asendab neid mõni asendusliige. Minu meelest on Marika seda teemat ka kommenteerinud. Mis puudutab seda, et komisjoni töös osalesid ka külalised, siis jah, härra Kalvi Kõva, ka teid ootame me endiselt sotsiaalkomisjoni külaliseks. Kui teil oleks soovi-mahti sellesse töösse panustada, oleksime õnnelikud.

12:40 Aseesimees Siim Kallas
Aitäh! Rohkem küsimusi ettekandjale ei ole. On aeg läbirääkimisteks. On üks läbirääkimistes osalemise soov. Riina Sikkut, palun kõne kõnetoolist!

12:40 Riina Sikkut
Aitäh, hea juhataja! Head kolleegid! Ma pikka juttu ei tee. Mulle tundub, et meil on siin suuresti kõik selge. Selge on see, et siin on väga palju kahtlast. Eelmisel nädalal Riigikogule esitatud eelnõu 118 on ju

suurepärane näide sellest, kuidas asjad Eestis ei peaks käima. Varasemas otsuses tehakse kannapööre, ootamatult. Me kuulsime, et esitatud eelnõu ei väljenda suures osas isegi mitte algatajate tahet, ja valdkonda juhtiv minister ei ole pakutud lahendusega nõus. Mina ravimite ostjana ei ole nõus sellega, et edaspidi saab proviisori nõu ainult viies Eesti suuremas linnas. Mina kodanikuna ei ole nõus sellega, et Eestis saab seadusi osta, ja Riigikogu liikmena ei ole ma nõus sellist eelnõu menetlema. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel teen ettepaneku eelnõu 118 esimesel lugemisel tagasi lükata ja ma usun, et kõik kolleegid siin saalis on sama meelt. See on parlamentaarse väärikuse küsimus.

12:42 Aseesimees Siim Kallas
Aitäh! Siim Kiisler, palun!

12:42 Siim Kiisler
Aitäh, hea juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Vaadates, kuidas 1. aprill läheneb ja milline regulatsioon meil praegu on seadusena jõustunud, peame selles osas midagi ette võtma. Me ei saa käega lüüa, me ei saa pead liiva alla pista ja öelda, et kõik on suurepärane, et las jõustub, vaatame, mis juhtub. Ja et kohe vältida seda ... Ma palun igaks juhuks kolm lisaminutit.

12:42 Aseesimees Siim Kallas
Kolm lisaminutit.

12:42 Siim Kiisler
Selleks, et kohe vältida süüdistust, nagu oleksin meelt muutnud, siis ei, ma ei ole meelt muutnud. Olen kogu aeg nii arvanud. Enam-vähem viis aastat tagasi ütlesin siin Riigikogu puldis näiteks sellised sõnad: "Eelkõige tahtsin öelda, et iga kord, kui seda ravimiseadust arutatakse, on nii pagana piinlik siin olla. Muidu nii häbi ei ole Riigikogu pärast, aga see, mis selle seaduse ümber on korraldatud, on tõesti lihtsalt piinlik."
Need omandipiirangud, omandi mängimine täiesti teadlikult mingi väikese tsunfti kätte ei ole mõistlik lahendus. Siin saalis kõlas väide, et Konkurentsiamet arvab, et me piirame vaba ettevõtlust. Me piiramegi vaba ettevõtlust, kui me seda seadust ära ei muuda. Siin ei ole midagi isegi arvata, see on fakt. Ja millised on peamised põhjendused? Kõigepealt see, et me teeme seda parema kättesaadavuse nimel. Kui enamik apteeke suletakse – kui selle regulatsiooni kohaselt ei jää Hiiumaale, Tõrvasse või Paldiskisse mitte ühtegi apteeki, vähemalt ajutiselt –, siis kuidas me saame väita, et see on parema kättesaadavuse tagamine? Ei, see ei ole parem kättesaadavus, see on halvem kättesaadavus. Sellest saab ju igaüks tegelikult aru. Räägitakse, et on plaanis mingid erakorralised meetmed – umbes sedasi, et riik läheb ajutiselt nagu katastroofipiirkonda apteeke looma. Miks me seda teeme? Kelle huvides me seda teeme? Miks seda vaja on? Räägitakse, et hind läheb taskukohasemaks. Siin on täna juttu olnud, et mastaabiefekt annab parema hinna. Kuidas see hind taskukohasemaks läheb? Meil on hinnad reguleeritud, juurdehindlused on reguleeritud. Mitte keegi ei suuda kuskilt otsast tõestada, et hind läheks kuidagi taskukohasemaks. Ja siis räägitakse, et seda tehakse teenuse kvaliteedi, patsiendikesksuse ja rahva tervise pärast ning vastandatakse proviisorapteeke ja ketiapteeke. Aga huvitav on see, et kui me vaatame neid proviisoreid, kes on apteegiomanikud ja kehtiva regulatsiooni poolt väga palju sõna võtavad, siis ka nemad omavad ketiapteeke. Oleks ju loogiline, et kui rahva tervis on paremini hoitud proviisori omatavas apteegis, siis paneks ta oma ukse peale suure sildi: "Siin on inimeste tervis hoitud, siin on patsiendikeskne teenus!" Aga ei, selle asemel panevad nad ukse peale ketiapteegi logo, kas Benu või Apotheka logo. Seda teevad needsamad eestkõnelejad, kes ütlevad, et nende apteek on patsiendikesksem kui ketiapteek. Miks nad siis ise tahavad ketiapteegid olla? Sellele küsimusele mõistlikku vastust ei ole.
Siin puudutati ka hulgituru olukorda. No ei saa nõustuda väitega – nii nagu Konkurentsiametki pole nõustunud –, et kui kolmel suurel tegijal on 75% ja paljudel väikestel tegijatel kokku 25%, kusjuures üks neist suurtest tegijatest on suur rahvusvaheline kontsern, siis on tegemist monopoliga. See ei ole monopol, see on valeväide! Piirangud ei ole mitte kuidagi õigustatud. See on ühele väikesele tsunftile omandi kätte mängimine, see on ebamõistlik omandi piiramine. Nagu ütles siin saalis üks Reformierakonna liige, kui eelmisel korral sedalaadi ettepanekut arutati: "Tegelikult on hullumeelsus mõelda, et riik võtab kätte ja ütleb mõnele väljakujunenud turul tegutsejale, et kuule, nüüd tõmba uttu.

Sa oled investeeringu teinud, sul on siin vara, nüüd saa sellest lahti! Vaata ise, kuidas saad!" See on tegelikult hullumeelsus. Mis puudutab investeerimiskeskkonda, siis pole meil ühtegi põhjust arvata, et need investorid oleksid Eestile kuidagi kurja teinud.
Ma teen ettepaneku jätkata selle seaduseelnõu arutamist, toetada esimese lugemise lõpetamist ja arutleda tõsiselt selle üle, millised peaksid olema haruapteekidele esitatavad nõuded – nõuded ravimite valmistamise ja muude sisuliste küsimustega seoses. Aga omandipiirangud tuleb kaotada. Aitäh!

12:47 Aseesimees Siim Kallas

Aitäh! Rohkem läbirääkimistes osalemise soovi ei ole. Nüüd on mul siin laua peal kolm väga tõsist ettepanekut. Üks on juhtivkomisjoni ettepanek eelnõu 118 esimene lugemine lõpetada, teine on Keskerakonna fraktsiooni ettepanek pikendada tänast istungit päevakorra ammendumiseni ja kolmas on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanek Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni algatatud ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu 118 esimesel lugemisel tagasi lükata. Minu valik on järgmine: kas pikendada istungit või panna see kohe hääletusele? Ma arvan, et me paneme selle kohe hääletusele. Nii, sellisel juhul kutsume kõik saali.
Auväärt kolleegid! Oleme hääletuseks valmis. Paneme hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepaneku Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni algatatud ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu 118 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
(Aplaus saalis.) Palun rahu! Eelnõu 118 esimese lugemise tagasilükkamise poolt oli 50 Riigikogu liiget, vastu 46. Eelnõu on menetlusest välja arvatud.

Istungi lõpp kell 12.52.